

ZABAWY I PROJEKTY PLASTYCZNE

DO KSIĄŻKI
MAŁY OBYWATEL ŚWIATA II

SPIS TREŚCI

15 ŻYCIE
NA LĄDZIE

BIORÓŻNORODNOŚĆ - LASY AMAZONII

1. LAS DESZCZOWY Z QUILLINGU3
2. BIBUŁOWE MALOWANIE.....5
3. PAPIEROWE ZWIERZAKI.....7
4. CO TO ZA ZWIERZĘ?.....9

12 ODPOWIEDZIALNA
KONSUMPCJA
I PRODUKCJA

ZMNIEJSZANIE ILOŚCI ŚMIECI

5. MONOCHROMATYCZNY OBRAZ.....11
6. CO ZNAJDZIEMY W BRZUCHU RYBY.....13
7. MNIEJ ŚMIECI.....15
8. EKO - BOHATER.....17

6 CZYSTA WODA
I WARUNKI
SANITARNE

SUSZA - BRAK WODY

9. MALOWANIE NA SOLI.....19
10. EKSPERYMENT Z NASIONAMI21
11. SUSZA CZY POWÓDŹ.....23
12. PODCHODY Z SUSZĄ W TLE.....25

ENERGIA ODNAWIALNA

13. OZDOBA PORUSZANA WIATREM.....	27
14. JAK ENERGIA DOCIERA DO DOMU.....	29
15. CO POBIERA PRĄD.....	31
16. KOLOR A CIEPŁO.....	33

RÓWNOŚĆ PŁCI

17. KOMU WIĘCEJ CUKIERKÓW.....	35
18. KOBIETA - POLICJANT, MEŹCZYŻNA - PRZEDSZKOLANKA.....	37
19. MEMORY	39
20. KALAMBURY	41

ZAŁĄCZNIKI

1. SZABLON RYBY.....	43
2. ILE NIEPOTRZEBNYCH OPAKOWAŃ ZUŻYWASZ W DOMU	44
3. 6 POMYSŁÓW NA OGRANICZENIE ŚMIECI	46
4. KARTA EKO-BOHATERA	47
5. POWÓDŹ CZY SUSZA	48
6. FISZKI DO GRY TERENOWEJ I INSTRUKCJA.....	50
7. JAK ENERGIA DOCIERA DO DOMU	54
8. CO POBIERA PRĄD	57
9. KARTY MEMORY	58

1 PRACA PLASTYCZNA: LAS DESZCZOWY Z QUILLINGU

Tym razem mamy dla dzieci trudniejszą pracę plastyczną, ale z pewnością będzie to dobra propozycja dla tych, którzy lubią wycinać i kleić lub chcieliby potrenować te umiejętności. Zanim ruszymy zapytajcie dzieci, czy słyszały o lasach deszczowych? Czy słyszały, że są płucami naszej planety i że niedawno płonęły. Ten pożar jest niepowetowaną stratą dla nas wszystkich. Dlaczego? Dlatego, że lasy te produkują około 20% tlenu na naszej planecie i dają schronisko tysiącom gatunków zwierząt. Pokażcie dzieciom **kilka zdjęć**, na których widać ekologiczną katastrofę w Amazonii.

Starszym dzieciom możecie pokazać **film** Rainforest Alliance o rujnowaniu ekosystemu lasu deszczowego.

Wy tłumaczcie, że pośrednio my wszyscy w mniejszym lub większym stopniu wpływamy na proces wycinki lasów. Na koniec rozmowy spróbujmy zobrazować Amazonię taką, jaką chcemy ją widzieć. Możecie zainspirować się bajką „**Nocny patrol**” oraz zdjęciami pięknego drzewa Amazonii **tabebuji**. Pracę można wykonać w dwóch wariantach: podstawowym lub zaawansowanym.

MATERIAŁY

- Jedna grubsza kartka kolorowego papieru (najlepiej koloru zielonego)
- Kolorowy papier (brązowy, zielony i różowy w różnych odcieniach)
- Nożyczki
- Klej
- Ołówek lub patyk
- Kolorowe flamastry (opcjonalnie)

PRZEBIEG ZAJĘĆ

KROK 1

Dziecko wycina pnie drzew oraz ich korony. Przyklejcie je. Jedno drzewo pozostawia bez korony lub robi ją w różowym kolorze. To będzie tabebuja. Nauczyciel tnie różowy papier na paski, dłuższe lub krótsze, szersze lub cieńsze. Przy pomocy ołówka lub patyka pomaga pozwijać paski w „ślimaki” i przykleja je do pnia tabebuji.

KROK 2

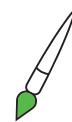
Dodatkowo dziecko może ozdobić pracę liśćmi wyciętymi z kolorowego papieru, trawami, pnączami lub kwiatami. Część może narysować kolorowymi flamastrami.

LEKTURA

Przed zajęciami przeczytaj bajkę "Nocny patrol" z książki "Mały Obywatel Świata"

2 PRACA PLASTYCZNA: BIBUŁOWE MALOWANIE

Drugą pracę plastyczną do bajki „Nocny Patrol” również chcielibyśmy poświęcić lasom deszczowym, w których toczy się akcja naszej opowieści. Lasy Amazonii to cudowny ekosystem, który inspirował do wykorzystania jeszcze jednej techniki malarskiej. Gwarantujemy, że sprawi ona dużo radości dzieciom. Przy okazji dziecko może poznać rośliny, które spotkamy w Amazonii, np. orzecha tabebui, orzecha chlebowego, kakaowca etc.

MATERIAŁY

- Kartka białego papieru
- Kolorowa bibuła
- Woda w sprayu
- Flamastry lub kredki

PRZEBIEG ZAJĘĆ

KROK 1

Nauczyciel tnie kolorową bibułę na kawałki i prosi dzieci aby rozłożyły je na kartce białego papieru. Nauczyciel ostrożnie spryskajcie bibułę wodą. Prosi o pozostawienie pracy na kilka-kilkanaście sekund. Następnie dzieci ostrożnie zdejmują bibułę z kartki.

KROK 2

Teraz, kiedy dzieci zobaczą wzór, który powstał po zdjęciu bibuły, mogą kierować się własną fantazją i narysować kredką lub flamastrem wzór roślinny: liście, trawę lub kwiaty, wszystko, co może rosnąć w Amazonii.

LEKTURA

Przed realizacją zadania przeczytaj bajkę "Nocny patrol" z książki "Mały Obywatel Świata"

3 PRACA PLASTYCZNA: PAPIEROWE ZWIERZAKI

Kolejną pracę plastyczną, tym razem o niesamowitej bioróżnorodności lasów deszczowych, dedykujemy dzieciom młodszym. Przeczytajcie bajkę „Nocny patrol” oraz pokażcie dzieciom zwierzęta, które występują w bajce. Wybierzcie jedno lub dwa, a potem spróbujcie wraz z dziećmi wykonać wybrane zwierzę z papierowych talerzy. My wybraliśmy małpę oraz papugę. Wy możecie spróbować zrobić z talerzy sówkę albo tukana.

MATERIAŁY

- Trzy talerzy papierowe
- Bibuła
- Czarny i biały papier kolorowy
- Nożyce
- Klej w sztyfcie
- Brązowa i czerwona farba akrylowa lub plakatowa
- Pędzle
- Pomponiki, włóczka lub filc
- Klej w płynie

PRZEBIEG ZAJĘĆ

KROK 1 - PAPUGA

Nauczyciel przecina papierowy talerz na pół i przykłada obie połówki do siebie tak, żeby jedna przypominała tułów, a druga – głowę i dziób papugi. Tak ułożone połówki dziecko skleja. Tułów ptaka dziecko okleja kawałkami niebieskiej bibuły, głowę (część drugiego talerza) – czerwonej, a dziób (druga część tejże połowy talerza) – żółtej. Przykleja ogon (kilka dłuższych pasków bibuły) do tułowia, wycina mniejsze czarne kółko i większe białe, które razem będą tworzyć oko ptaka. Dziecko przyklejcie do głowy ptaka najpierw kółko białe a potem na białe – kółko czarne. Papuga ara gotowa!

KROK 2 - MAŁPA

Jeden talerz dziecko składa na pół. Wewnątrz pomaluje go na czerwono/różowo, na zewnątrz jedną połówkę – na brązowo. Będzie to buzia małpy. Drugiego talerza dziecko nie składa, ale wewnątrz pomaluje go na brązowo - wystarczy pomalować tylko połowę. Dziecko składa talerz na pół i przykleja niepomalowaną stronę do niepomalowanej części drugiego talerza. W ten sposób powstanie głowa małpki z otwartą buzią. Następnie dziecko wycina oczy i przykleja je do talerza. Pomponik lub kawałek filcu może być małpki nosem. Uszy można wyciąć z kolorowego papieru lub filcu. Żeby dodać małpce uroku, sugerujemy przyklejenie na czubku jej głowy kawałka włóczki lub filcu. Będzie to jej czupryna. Małpka gotowa!

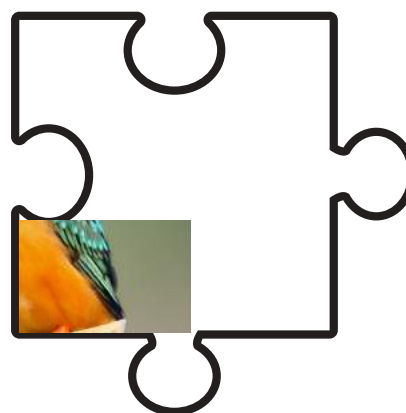
LEKTURA

Przed rozpoczęciem zajęć przeczytaj bajkę "Nocny patrol" z książki "Mały Obywatel Świata"

4 ZGADYWANKA: CO TO ZA ZWIERZĘ?

Lasy równikowe Ameryki Południowej, to nasz największy skarb przyrody. Mówi się, że to zielone Płuca Ziemi. Przede wszystkim to miejsce życia i wzrostu niezwykłych roślin i zwierząt. Aż 6727 gatunków roślin, czyli połowa znajdujących się na świecie, rośnie właśnie w Amazonii. Spotkać tu można kakaowce, z których wytwarzamy kakao do czekolady, puchowce mającego 60-70 metrów wysokich, z których włókiem robi się kamizeli ratunkowe, a nawet kaczukowce, z których wytwarzany jest kauczuk. Amazonia to również dom dla wielu gatunków zwierząt, które zachwycają swoim wyglądem, zachowaniem i sposobem życia. W ramach poniższego zadania chcielibyśmy, aby dzieci przyswoiły sobie wygląd niektórych zwierząt i zapamiętały ich nazwy.

MATERIAŁY

- prezentacja – Zwierzęta Amazonii - do pobrania na tuptuptup.org.pl
- rzutnik lub monitor komputera

PRZEBIEG ZAJĘĆ

KROK 1

Nauczyciel siada z dziećmi wygodnie na dywanie. Mówi, że za chwilę zobaczą prezentację pokazującą zwierzęta zamieszkujące Amerykę Południową. Prezentacja, stworzona jest w taki sposób by początkowo pokazywać jedynie wybrane fragmenty zwierzęcia. Jeśli któreś z dzieci będzie potrafiło odgadnąć co to za zwierzę, niech podniesie rękę. Każdorazowo dzieci będą mieć 2-3 próby, nim zobaczą całą postać zwierzęcia.

Zwierzęta widoczne na rysunku to:

ptaki występujące w bajce: kondor królewski, rybaczek, tukan tęczy, nocolot; ssaki, płazy i gady: jaguar, czarna pantera (czyli jaguar, ale bez pigmentu jasnego), czepiak (zwana pająkiem), kajman, kapibara, marmozeta lwia, mrówkojad, pancernik, zielona anakonda, żółw błotny.

KROK 2

Na zakończenie gry proponujemy stworzenie ilustracji wybranego zwierzęcia, które najbardziej spodobało się dzieciom.

LEKTURA

Przed realizacją zadania przeczytaj bajkę "Nocny patrol" z książki "Mały Obywatel Świata"

PRACA PLASTYCZNA: 5 MONOCROMATYCZNY OBRAZ RECYKLINGOWY

Omówienie z dziećmi tematu recyklingu jest dobrym pretekstem do powstania pięknych i kreatywnych prac plastycznych. Jednak przy tworzeniu kolejnej pracy z materiałów z odzysku zachęcamy Was, aby zwrócić uwagę na to, co wydarzy się z pracą plastyczną po tym, jak powstanie. Czy zostanie wyrzucona, czy posłuży dłużej? Ile miejsca zajmuje? Wpłynie to na decyzję rodzica, czy zostawić pracę na pamiątkę, czy jednak się jej pozbyć. Czy do wykonania pracy wykorzystamy specjalnie zakupione materiały z plastiku, którego użycie powinniśmy ograniczać? My proponujemy tym razem wykonanie pracy ze starej gazety.

MATERIAŁY

- Biała kartka
- Gazety
- Czarna i biała farba akrylowa lub plakatowa
- Pędzel
- Woda do czyszczenia pędzli
- Klej

PRZEBIEG ZAJĘĆ

KROK 1

Nauczyciel prosi aby dzieci pomalowały jedną stronę gazety białą farbą, drugą – czarną, a trzecią pozostawiło niepomalowaną. Pozwala, by farba wyschła. Kiedy farba wyschnie, dziecko rwie gazetę na cienkie paski – drzewa oraz bezkształtne kawałki – będą to pagórki i zasky śniegu.

KROK 2

Dziecko najpierw przykleja części niepomalowanej gazety, tworząc tło. Na niepomalowaną gazetę przykleja białe i czarne pnie, gałęzie i zasky. W ten sposób powstanie piękny zimowy krajobraz!

LEKTURA

Przed rozpoczęciem zajęć przeczytaj bajkę "Prambanan - o największym cudzie w górze śmieci" z książki "Mały Obywatel Świata"

PRACA PLASTYCZNA: 6 CO ZNAJDZIEMY W BRZUCHU RYBY

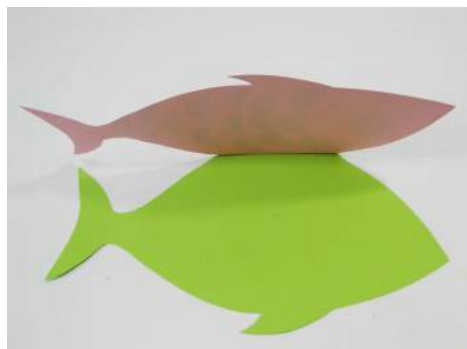
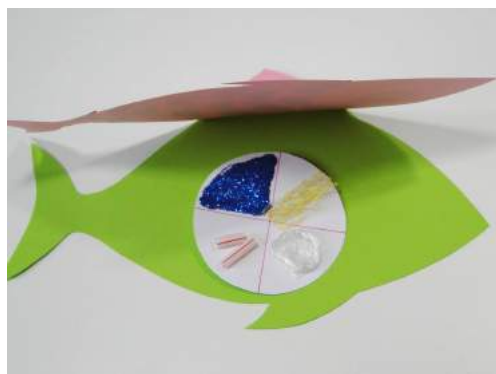

W ostatnich latach wszechobecny plastik stał się poważnym problemem. Plastik możemy znaleźć niemal wszędzie, nawet w brzuchach ryb i ptaków. Skąd się tam bierze? Odpowiedź na to pytanie może być dla dziecka zaskakująca. To my swoim nieświadomym zachowaniem powodujemy nieodwracalne zmiany w całych ekosystemach. Plastik, nawet ten posegregowany, często trafia do innych, dalekich krajów. Tam wyrzucany jest na ogromne wysypiska śmieci lub do oceanów, skąd trafia m.in. do brzuchów zwierząt. Jak wyglądają takie morskie „wysypiska”, możecie obejrzeć na amatorskim nagraniu przypadkowego turysty.

MATERIAŁY

- Papier w kilku dowolnych kolorach
- Nożyczki
- Linijka
- Cyrkiel
- szablon ryby (zał. 1)
- Dowolne plastikowe elementy (rurki do picia, folia spożywcza, torebka foliowa, mikroplastik – np. brokat)
- Masa mocująca
- Klej w płynie lub sztyfcie

PRZEBIEG ZAJĘĆ

KROK 1

Nauczyciel prosi aby dzieci odrysowały szablon i wycięły dwa identyczne kształty ryb. Następnie dzieci wycinają kilkanaście łusek, oko oraz „uśmiech” ryby. Nauczyciel przy pomocy cyrkla rysuje koło, a dzieci je wycinają i dzielą na kilka segmentów. W każdym segmencie przyklejają inny rodzaj plastiku. Mogą to być rurki do picia, folia spożywcza, kawałki plastikowej butelki, wszystko, co możemy znaleźć w zwykłym domowym gospodarstwie. Koło – to brzuch ryby.

KROK 2

Teraz czas na połączenie elementów pracy w całość. Nauczyciel prosi aby dzieci Skleiły dwa szablonu ryby w miejscu płetwy grzbietowej lub ogona. Przykleiły łuski i oko do pierwszego szablonu ryby, a do drugiego szablonu przymocowały za pomocą masy mocującej brzuch ryby. Dzieci przymocowują również „uśmiech” ryby, ale skierowany do dołu. Co jest całkiem zrozumiałe, ryby zwykle nie lubią, kiedy ich brzuch jest pełen plastiku. „Uśmiech” ryby z pewnością pójdzie do góry, jeśli odkleimy jej wypełniony brzuch. Spróbujcie, a zaproponowana praca plastyczna z pewnością wytłumaczy nawet najmniejszym dzieciom zagrożenie, jakie stanowi plastik w oceanach.

LEKTURA

Przed zajęciami przeczytaj bajkę "Prambanan - o największym cudzie w górze śmieci" z książki "Mały Obywatel Świata"

7 KARTA PRACY MNIEJ ŚMIECI

ILE NIEPOTRZEBNYCH
OPAKOWAŃ ZUŻYWASZ
CODZIENNIE W DOMU?

JAKIEGO TYPU OPAKOWANIE WYRZUCIŁEŚ DO KOSZA? torebka forliowa, kartonik, opakowanie plastikowe lub steropianowe	LICZBA OPAKOWAŃ	PO JAKIM PRODUKCIE BYŁO TO OPAKOWANIE? np. jogurt, mięso, warzywa	CZY OPAKOWANIE BYŁO NIEZBĘDNE? tak / nie

Każdy Polak i Polka, wytwarzają w ciągu roku około 311 kg śmieci. Daje to prawie kilogram śmieci dziennie! Gdybyśmy śmieci zbierali przez cały rok w domu i nie mieli możliwości ich wyrzucenia, to jedna osoba wypełniłaby nimi cały, niewielkich rozmiarów pokój śmieci. To dużo, prawda? Nasze wysypiska śmieci nie są tak ogromne aby składować takie wielkości śmieci od 40 mln osób. Odpadki, jeśli to tylko możliwe przetwarzamy, poddajemy obróbce i ponownie wykorzystujemy. Z kartki papieru powstaje tektura a z tektury papier toaletowy. Żeby ograniczyć liczbę śmieci na wysypiskach musimy nie tylko przetwarzać śmieci. Musimy nauczyć się redukować liczbę zbędnych opakowań jeszcze przed ich zakupem. Niniejsze zadanie, uzmysłowi dzieciom i ich rodzicom ile zbędnych opakowań kupuje się do domu oraz zweryfikuje, czy niektóre śmieci można by było ograniczyć dzięki wyborowi innych produktów

MATERIAŁY

- karta pracy z zał. 2
- wydrukowana dla każdego dziecka kilka produktów które pakowane są w sposób odpowiedzialny (herbata, ryż i kasze: sypkie, a nie w saszetkach; torba bawełniana; torebka z firanki (na warzywa); wędlina na wagę a nie w plastikowym opakowaniu etc).

PRZEBIEG ZAJĘĆ

KROK 1

Na początku tygodnia nauczyciel rozdaje dzieciom kartę pracy „Ile niepotrzebnych opakowań wyrzucasz codziennie w domu” z zał. 2 Prosi aby w wybrany dzień tygodnia, dzieci wraz z rodzicami zanotowały jakiego typu opakowania po różnego rodzaju produktach codziennego użytku wyrzuciły do śmietnika. Dla przykładu nauczyciel pokazuje kilka rodzajów śmieci, które trafiają do kosza w jego domu (opakowanie po kaszach, opakowanie po wędlinie, torebki foliowe, kubeczki po jogurcie, opakowania po musli etc).

Prosi o przyniesienie wypełnionych kart pracy w kolejnym tygodniu.

KROK 2

Nauczyciel prosi dzieci aby każde z nich położyło przed sobą swoją kartę pracy. Dzieci z grup 0 mogą spróbować odczytać co zanotowały na kartce. Dzieci z młodszych grup będą wykorzystywały swoją pamięć do odpowiedzi na pytania. Nauczyciel po kolei zadaje pytania grupie:

- Kto z was wyrzucił mniej niż 3 śmieci w ciągu całego dnia? A kto mniej niż 10, powyżej 10/20?
- Jakich opakowań było najwięcej: papierowych, metalowych, szklanych czy plastikowych?
- Jakiego typu plastikowe opakowania wyrzucaliście? (np. po jogurcie, mleku, opakowania po wędlinach etc.) A jakie papierowe/ metalowe, szklane wyrzucaliście?

KROK 3

Nauczyciel stara się poprowadzić dyskusję tak, by dzieci same zauważyły co mogłyby zrobić aby ograniczyć liczbę śmieci.

- W czym przynosicie produkty żywnościowe ze sklepu? Czy bierzecie z sobą do domu torebki na zakupy, czy otrzymujecie je w sklepie?
- Czy jakieś opakowania można by było ograniczyć? Czy znacie produkty pakowane w mniejszą liczbę opakowań?

Nauczyciel wyjmuje przygotowane wcześniej produkty pakowane w małą liczbę opakowań i prezentuje dzieciom. Wspólnie z dziećmi zastanawia się ile mniej śmieci można codziennie wyrzucać wybierając produkty na wagę, lub pakowane ekonomicznie (często są to tańsze rzeczy).

LEKTURA

Przed zajęciami przeczytaj bajkę "Prambanan - o największym cudzie w górze śmieci" z książki "Mały Obywatel Świata"

PRZEBIEG ZAJĘĆ

KROK 1

Nauczyciel pokazuje dzieciom kartę „6 pomysłów na ograniczenie ilości odpadów”. Krótko rozmawiają o tym, jakiego typu produkty znajdują się na karcie. Czy dzieci używają tych produktów w domu lub na wakacjach?

Czy mają pomysły na to, jak jeszcze można zmniejszyć liczbę zbędnych śmieci w domu? Z czego można zrezygnować? Co kupować w zamian?

KROK 2

Po tym jak stworzona zostanie pełna lista pomysłów na ograniczenie ilości odpadków, nauczyciel prosi dzieci, aby na karcie „Eko-bohatera” narysowały swoje 3 ulubione sposoby. Prosi dzieci, aby zastanowiły się, który ze sposobów postarają się wdrożyć w domu. (Wiadomym jest, że to rodzice a nie dzieci robią zakupy, ale często to dzieci mogą mieć wpływ na drobne decyzje dorosłych. Produkty pakowane ekonomicznie są zwykle tańsze, więc to kwestia wpływania na postawy i decyzje, a nie majątności rodziny).

KROK 3

Nauczyciel prosi, aby dzieci zabrały swoje karty do domu i zawiesiły w widocznym miejscu. Po tygodniu nauczyciel czyta bajkę „**Prambanan – o największym cudzie w górze śmieci**” i pyta, którym dzieciom udało się wytrwać przy swoich postanowieniach.

LEKTURA

Przed rozpoczęciem zajęć przeczytaj bajkę "Prambanan - o największym cudzie w górze śmieci" z książki "Mały Obywatel Świata"

PRACA PLASTYCZNA: 9 MALOWANIE NA SOLI

Susza często kojarzy nam się z popęknaną ziemią, na której nic nie rośnie, brakiem zieleni i palącym słońcem. Po przeczytaniu bajki „[W poszukiwaniu wody](#)” pokażcie dzieciom kilka zdjęć suchych pól w Polsce oraz innych częściach naszej planety. Zapytajcie, dlaczego na zdjęciach jest tak mało zieleni i czy to dobrze, kiedy deszcze rzadko padają. Dla zobrazowania suszy wykorzystajcie ciekawą technikę malarską - malowanie na soli.

MATERIAŁY

- Grubsza kartka papieru
- Klej w płynie
- Sól
- Tacka
- Farby akwarelowe
- Kubek do wody
- Pędzel

PRZEBIEG ZAJĘĆ

KROK 1

Nauczyciel prosi, aby dzieci grubszym pędzlem pomalowały tło. Będą nam potrzebne tylko dwa kolory – żółty i niebieski. Dzieci robią dosłownie kilka maźnięć z dużą ilością wody, po czym kartka powinna nieco wyschnąć. W tym czasie dzieci mogą namalować klejem suche drzewa, palące słońce, pęknięcie w ziemi oraz nieliczne chmurki na niebie.

KROK 2

Jeśli akwarelowe tło już wyschło, można przejść do kolejnego etapu. Nauczyciel obficie posypuje pracę solą, szczególnie kształty namalowane klejem, tak, żeby zostały one całkowicie pokryte solą. Należy robić to nad tacką lub brytfanką. Następnie należy oczyścić pracę z resztek soli, która nie przyczepiła się do kleju. Teraz dzieci mogą pokolorować kształty farbą akwarelową. Wystarczy delikatnie dotknąć soli pędzlem, a farba sama się rozprowdzi. Kiedy każdy pokryty solą kształt zostanie pomalowany, dzieci muszą odstawić pracę do całkowitego wyschnięcia. W zależności od tego, ile kleju użyliście do wykonania pracy, może to potrwać godzinę lub całą dobę.

LEKTURA

Przed zajęciami przeczytaj bajkę "W poszukiwaniu wody" z książki "Mały Obywatel Świata"

PRACA PLASTYCZNA: 10 EKSPERYMENT Z NASIONAMI

W celu utrwalenia przekazu bajki „[W poszukiwaniu wody](#)” proponujemy przeprowadzić mały eksperyment. Dzieci same będą mogły wywnioskować, czy woda jest ważna dla żywych organizmów, a jeśli tak, to dlaczego. Eksperyment również uświadomi dzieciom, czemu powinniśmy dbać o wodę i ją oszczędzać.

MATERIAŁY

- Trzy kubeczki (najlepiej przezroczyste)
- Ziemia
- Łopatka
- Dowolne nasiona (w naszym przypadku tunbergii)
- Woda

PRZEBIEG ZAJĘĆ

KROK 1

Do trzech kubeczków nauczyciel wsypuje do połowy ziemię. Do każdego wkłada kilka nasion i przysypuje je ziemią. Ziemię w dwóch kubeczkach podlewa wodą. Jeden z nich pozostawia w nasłonecznionym miejscu (np. na parapecie), a drugi umieszcza w ciemnym miejscu (np. w szafce lub schowku). Pilnuje, żeby w dwóch kubkach ziemia pozostawała wilgotna. Trzeci kubek pozostawia nietknięty i również stawia w nasłonecznionym miejscu.

KROK 2

Po dziesięciu dniach nauczyciel wraz z dziećmi sprawdza, w którym kubku wykiełkowały nasiona. Czy do wzrostu roślin potrzebne jest światło i woda, czy tylko woda? Czy w suchej glebie coś wyrosło? Czemu tak się stało? Takie pytania pomogą dzieciom znaleźć właściwą odpowiedź, dlaczego woda jest tak ważna dla roślin, zwierząt i człowieka.

LEKTURA

Przed zajęciami przeczytaj bajkę "W poszukiwaniu wody" z książki "Mały Obywatel Świata"

ZADANIE 11 SUSZA CZY POWÓDŹ

Postępujące zmiany klimatu sprawiają, że zjawiska pogodowe takie jak susza czy powódź pojawiają się coraz częściej w różnych częściach świata. W Polsce, Czechach czy na Słowacji lata suche występowały zawsze. Zwykle pojawiały się jednak co 5-10 lat. Obecnie susze występują co 2 lata, powodując straty w rolnictwie, pożary w lasach i ograniczenia poboru wody w niektórych miejscowościach. O dziwo liczba wody spadająca na metr kwadratowy w ciągu roku nie zmieniła się znacznie. Zmienił się jednak rodzaj opadów. Kiedyś wiosną gleba była nawilżana przez topniejące śniegi. Opady były równomierne i gleba mogła przyswoić wodę. Obecnie częściej padają ulewne deszcze, powodujące podtopienia lub lokalne powodzie.

W ramach zabawy chcemy, aby dzieci potrafiły nazwać charakterystyczne cechy powodzi i suszy.

MATERIAŁY

- wydruk załącznika nr 5 – Powódź czy Susza
- nożyczki
- klej

PRZEBIEG ZAJĘĆ

KROK 1

Nauczyciel rozdaje każdemu dziecku zał.5. (stronę z tabelą i fiszkami). Dzieci wycinają prostokąty z fiszkami obrazującymi wpływ suszy i powodzi na życie ludzi i wzrost roślin.

KROK 2

Nauczyciel prosi, aby wszystkie dzieci podzieliły fiszki na dwie grupy: charakteryzujące powódź oraz suszę. W każdej kategorii dzieci znajdą po 5 fiszek. Po zakończeniu indywidualnej pracy, nauczyciel prosi wybrane dzieci, aby powiedziały, gdzie ułożyły dane fiszki. W przypadku grup nieczytających, nauczyciel czyta na głos opisy fiszek i od razu zadaje pytanie, do której kategorii należy zaliczyć fiszkę.

Po omówieniu fiszek dzieci przyklejają karteczki do odpowiednich kolumn tabeli.

LEKTURA

Przed zajęciami przeczytaj bajkę "W poszukiwaniu wody" z książki "Mały Obywatel Świata"

GRA RUCHOWA

12 PODCHODY Z SUSZĄ W TLE

Przedszkolny ogród może być doskonałym miejscem do porozmawiania na temat suszy i oszczędzania wody. Ogród pozwala przyjrzeć się bliżej drzewom i zrozumieć niektóre ich właściwości wpływające na zachowanie wilgotności gleby. Drzewa dają cień, ich korzenie potrafią wyciągnąć wodę z głębi gleby i przekazać innym drobnym roślinom, drzewa magazynują wodę. Im więcej różnorodnych drzew i roślin, tym woda dłużej utrzymuje się w glebie.

Aby podchody były ciekawe, dzieci będą musiały rozwiązać rebus, odmierzyć wodę w wiadrze, znaleźć różnorodne liście. Powodzenia!

MATERIAŁY

- fiszki z załącznika "Podchody z suszą w tle" wydrukowane, pocięte na kawałki i uzupełnione przez nauczyciela
- 2 garnki/ miski
- kubek
- miseczki
- długopis

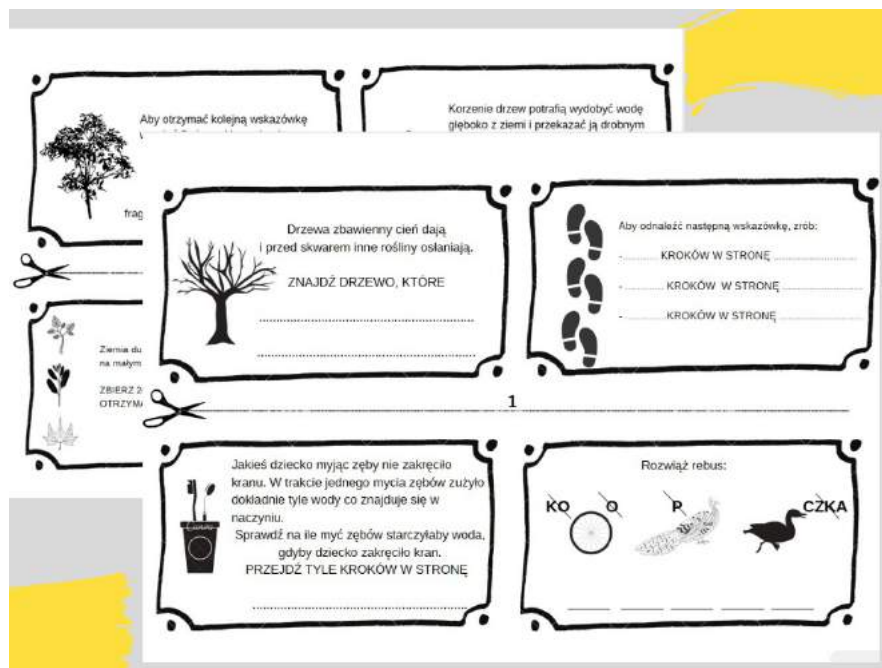

PRZEBIEG ZAJĘĆ

KROK 1

Nauczyciel wycina 8 fiszek przygotowanych w załączniku nr 6. Fiszki, to kolejne zadania do rozwiązania przez dzieci. Ze względu na to, że fiszki są uniwersalne (pasujące do niemal każdego podwórka szkolnego i przedszkolnego), nauczyciel musi odpowiednio uzupełnić fiszki i ukryć je w dobrym miejscu.

KROK 2

Na koniec nauczyciel może ukryć drobny prezent dla dzieci, nawiązujący do tematyki suszy. Może to być odpowiednia liczba kolorowych kartek z narysowanym konturem drzewa. Pod koniec gry dzieci będą mogły narysować to drzewo, które najbardziej spodobało się im w trakcie zabawy. To też pretekst do przypomnienia zbawiennego wpływu drzew na poziom suszy.

LEKTURA

Przed rozpoczęciem zajęć przeczytaj bajkę "W poszukiwaniu wody" z książki "Mały Obywatel Świata"

PRACA PLASTYCZNA: 13 OZDOBA PORUSZANA WIATREM

Dzisiaj proponujemy, by dzieci zastanowiły się, czego potrzebuje nasza planeta, żeby być szczęśliwą. Aby uzyskać odpowiedź, wykorzystamy uroczą pracę plastyczną, która nawiązuje do 7 Celu Zrównoważonego Rozwoju – Czysta Energia. Będzie to konstrukcja mobilna, którą możemy zawiesić na świeżym powietrzu i obserwować, jak siła wiatru porusza nią, a koraliki mienią się w słońcu.

MATERIAŁY

- Patyk
- Włóczka lub tasiemka
- Klej
- Nić lub kordonek
- Papier kolorowy lub papier ekologiczny
- Koraliki (ewentualnie dzwoneczki)
- Flamastry
- Wycinacz w kształcie koła, prostokąta lub bilecików do prezentów

PRZEBIEG ZAJĘĆ

KROK 1

Włóczką lub tasiemką dziecko owija patyk. Nauczyciel pomaga przykleić lub przywiązać końce włóczki do patyka. Z kolorowego papieru, przy pomocy wycinacza, dziecko wycina kilka kształtów. Odcina kilka kawałków nitki lub kordonka i pomocą nauczyciela jeden koniec przywiązuje do wyciętych kształtów. Na drugi koniec dziecko nawleka koraliki. Kiedy całość jest gotowa, nitki można przywiązać do patyka w równych odstępach.

KROK 2

Teraz najbardziej kreatywna część zadania – niech dzieci się zastanowią, czego chciałyby życzyć naszej planecie i co dla niej jest ważne. Kolorowymi kredkami lub mazakami mogą namalować lub (w przypadku starszych dzieci) napisać życzenia na karteczkach przymocowanych na niciach. Konstrukcja gotowa! Takie konstrukcje będą wręcz idealne do dekoracji pomieszczeń lub podwórek na Dzień Ziemi lub dowolne inne święto ekologiczne.

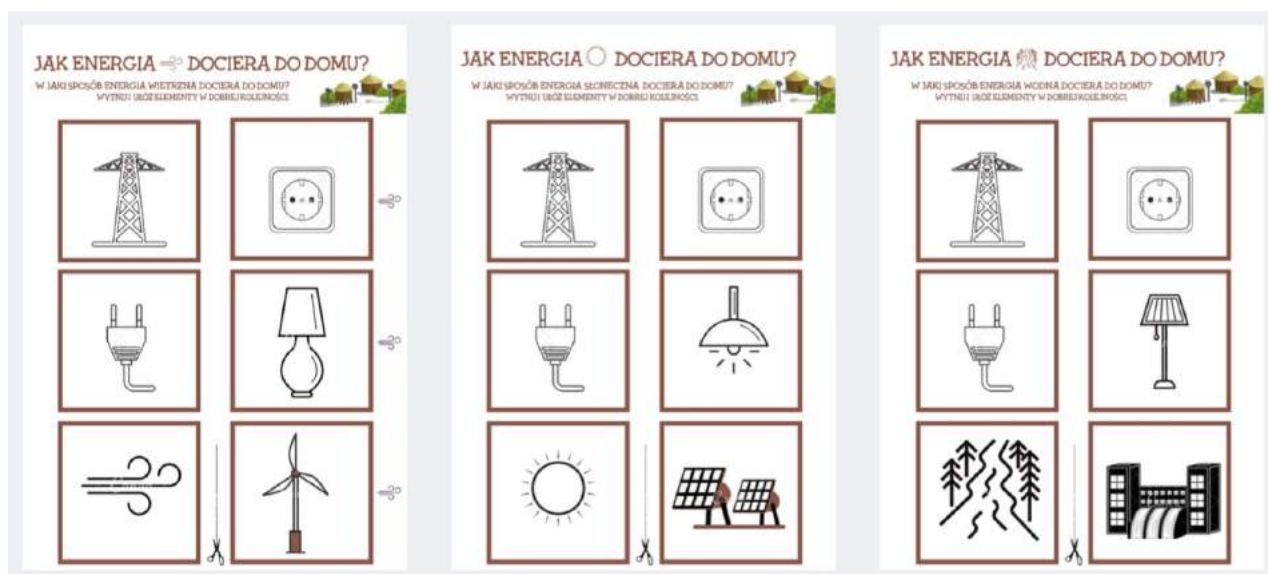
LEKTURA

Przed zajęciami przeczytaj bajkę "Mądry słoń" z książki "Mały Obywatel Świata"

PRACA PLASTYCZNA: 14 JAK ENERGIA DOCIERA DO DOMU?

To że radio i telewizor działają na prąd, może zauważyć każde dziecko. Skąd jednak ten prąd pochodzi? Jak dociera do naszego domu? Dzieci w wieku przedszkolnym potrafią wymienić źródła energii zielonej, przyjaznej dla środowiska. Często jednak zupełnie nie wiedzą, jak ten prąd do nas dociera. Poniższe zadanie pomoże połączyć dzieciom fakty i zrozumieć, w jaki sposób energia elektryczna dociera do naszego domu.

MATERIAŁY

- zał. 7 Jak energia wietrzna/ wodna/ słoneczna dociera do domu – wydrukowane po jednym lub 2 egzemplarzach (w zależności od liczby dzieci oraz liczby grup, które chcemy utworzyć)
- nożyczki
- klej
- kredki
- kartka A3 (do przyklepnięcia ilustracji z karty zadań w odpowiedniej kolejności)
- Film: <https://edukacja.bezpieczniki.tauron.pl/scenariusz/4>

PRZEBIEG ZAJĘĆ

KROK 1

Nauczyciel mówi dzieciom najważniejsze rzeczy dotyczące przesyłania energii wiatru, słońca czy wody. W skrócie informuje, że elektrownie wiatrowe, słoneczne czy wodne produkują prąd o bardzo wysokim napięciu. Prąd może zostać przetransportowany na duże odległości za pomocą specjalnej sieci energetycznej. Płyne on w stronę naszych domów liniami wysokiego napięcia, które mocowane są do słupów wysokiego napięcia (na ilustracji). Napięcie jest tam ponad 1000 razy większe niż u nas w domach. Następnie prąd jest przetwarzany w stacjach transformatorowych na prąd o średnim napięciu – później na prąd o małym napięciu i tak liniami niskiego napięcia trafia do naszych domów i kontaktów.

Nauczyciel może dzieciom pokazać film edukacyjny „Przeływ prądu z elektrowni do domu”.

KROK 2

Nauczyciel dzieli klasę na 3 lub 6 grup. Każdej grupie rozdaje wybraną kartę pracy - 1 spośród 3 do wyboru: Jak energia wietrzna/ wodna/ słoneczna dociera do domu. Dzieci mają za zadanie wyciąć z karty 6 elementów (w przypadku małych dzieci, nauczyciel wycina elementy wcześniej).

KROK 3

Po obejrzeniu filmu i wysłuchaniu nauczyciela dzieci starają się ułożyć ilustracje w kolejności:

- wiatr – turbiny wiatrowe – słup wysokiego napięcia (przytrzymujący linie wysokiego napięcia)* – kontakt – wtyczka do kontaktu – lampa
- rzeka – zapora - słup wysokiego napięcia (przytrzymujący linie wysokiego napięcia)– kontakt – wtyczka do kontaktu – lampa
- słońce – panele fotowoltaiczne (słoneczne)* - słup wysokiego napięcia (przytrzymujący linie wysokiego napięcia) – kontakt – wtyczka do kontaktu - lampa

* kolektory słoneczne podgrzewają nam wodę, panele fotowoltaiczne wytwarzają prąd

KROK 4

Dzieci kolorują obrazki, Następnie każda grupa przykleja do swojej kartki 6 obrazków, ułożonych w odpowiedniej kolejności.

LEKTURA

Przed zajęciami przeczytaj bajkę "Mądry słoń" z książki "Mały Obywatel Świata"

KOLOROWANKA

15 CO POBIERA PRĄD?

Biorąc pod uwagę ranking urządzeń domowych pobierających prąd, urządzenia znajdujące się w pokoju dziecka pobierają niewiele prądu w stosunku do innych. Najwięcej prądu pobiera lodówka i zamrażarka (2300 kW/rok), a następnie kolejno: bojler elektryczny (2200 kW/rok), kuchenka elektryczna (1460kW/rok), oświetlenie tradycyjne (1050 kW/rok), zmywarka (380 kW/rok), czajnik elektryczny (300kW/rok), komputer stacjonarny z monitorem (280kW/rok). Jak widać spośród 6 urządzeń pobierających prąd jedynie oświetlenie i komputer to elementy, na które dziecko ma bezpośredni wpływ. Warto, aby dziecko zdawało sobie sprawę, że nawet lampka, komputer, czy włączona ładowarka pobierają łącznie bardzo dużo prądu. Powinno się pamiętać o ich wyłączaniu i oszczędzaniu energii. Dzięki zadaniu dzieci będą potrafiły rozpoznać urządzenia pobierające prąd.

MATERIAŁY

- kredki
- kolorowanka „Co pobiera prąd” z zał. 8 (str.55)

PRZEBIEG ZAJĘĆ

KROK 1

Nauczyciel rozmawia z dziećmi na temat urządzeń domowych pobierających prąd. Prosi dzieci, aby wymieniły jak najwięcej urządzeń, które działają na baterie lub muszą być włączone do kontaktu.

KROK 2

Po zakończonej rozmowie nauczyciel rozdaje dzieciom kolorowankę i prosi, aby wymieniły rzeczy, które pobierają prąd. Gdy wszystkie rzeczy zostaną wymienione, nauczyciel prosi, aby dzieci pokolorowały urządzenia elektryczne oraz, jeśli potrafią, dorysowały inne, które mogłyby się znaleźć w pokoju dziecka, a których obecność generowałaby zużycie prądu.

LEKTURA

Przed zajęciami przeczytaj bajkę "Mądry słoń" z książki "Mały Obywatel Świata"

EKSPERYMENT 16 KOLOR A CIEPŁO

Energia świetlna zmienia się w ciepło, gdy uderza w obiekt.

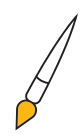
Gdy stoimy w słońcu, nasze ciało i ubrania stają się coraz cieplejsze. Światło może również odbić się od obiektu i nie zmienić się w ciepło. Czy niektóre kolory pochłaniają więcej energii świetlnej niż inne? Czy niektóre kolory potrafią się bardziej nagrzać niż inne? Biały czy czarny strój nagrzej się bardziej na słońcu?

W jakim kolorze powinny być panele słoneczne, by przetworzyć więcej energii świetlnej w ciepło?

MATERIAŁY

- Cztery szklanki wody
- Zimna woda
- Barwnik spożywczy (lub farbki do jajek wielkanocnych)
- Termometr

PRZEBIEG ZAJĘĆ

KROK 1

Nauczyciel prosi dzieci, aby napełniły cztery przezroczyste szklanki wodą. Upewnia się, by nalano taką samą ilość wody do każdej ze szklanek. Następnie prosi uczniów, by sprawdzili, czy temperatura wody w każdej ze szklanek jest taka sama.

Do trzech z czterech szklanek dzieci wlewają barwnik spożywczy (około 25 kropli do każdej ze szklanek). Do jednej wlewają czerwony, do drugiej żółty a do trzeciej czarny lub brązowy. Wszystkie 4 szklanki stawiają w nasłonecznionym miejscu.

KROK 2

Podczas minutach dzieci sprawdzają temperaturę wody w każdej ze szklanek (Dłuższe przebywanie w słońcu może sprawić, że woda nagrzej się do takiej samej temperatury. Największe różnice w pochłanianiu ciepła można zaobserwować w czasie pierwszych 15-20 minut wykazuje). Dzieci starają się odpowiedzieć, który kolor pochłoniął najwięcej ciepła a który najmniej? Czy była duża różnica w temperaturach? Jak można wykorzystać tę wiadomość w codziennym życiu? W jakich kolorach ubrania wybierać zimą? Jakie kolory wybierać latem?

LEKTURA

Przed zajęciami przeczytaj bajkę "Mądry słoń" z książki "Mały Obywatel Świata"

EKSPERYMENT: 17 KOMU WIĘCEJ CUKIERKÓW?

Żeby pomóc uzmysłwić dzieciom, co znaczy pojęcie „równych praw kobiet i mężczyzn”, możemy przeprowadzić prosty eksperyment nt. równego wynagrodzenia obu płci za wykonanie identycznej pracy. Dodatkowym atutem eksperymentu jest także to, że nie wymaga on specjalnych przygotowań.

MATERIAŁY

- jakieś elementy do sprzątania (klocki, kartki papieru, flamastry itd.)
- cukierki lub cokolwiek innego, co mogłoby posłużyć jako nagroda za wykonaną pracę (np. jagody lub inne owoce)

PRZEBIEG ZAJĘĆ

KROK 1

Nauczyciel prosi dziewczynkę i chłopca o wykonanie identycznego zadania, np. posprzątanie klocków albo rozdanie dzieciom ołówków. Nauczyciel formułuje zadanie tak, aby nie było wątpliwości, że chłopiec i dziewczynka wykonali identyczny zakres pracy. Na koniec pracy nauczyciel stawia dzieciom pytanie, czy ich kolega i koleżanka wykonali identyczną pracę i czy zasługują na wynagrodzenie.

KROK 2

Teraz dziewczynka i chłopiec mogą otrzymać swoją nagrodę. W przypadku cukierków (lub czegośkolwiek innego, co jest drobne) możemy wsypać je do identycznych słoików. Jedyny warunek dla potrzeb eksperymentu jest taki, że dziewczynka otrzyma mniejsze wynagrodzenie, niż chłopiec (mniej jabłek, pół słoika cukierków itd.).

- *Zwróćcie uwagę na reakcję dzieci. Zazwyczaj dzieci same zareagują na niesprawiedliwy system wynagrodzenia. Jeśli nie, zapytajcie czy było to sprawiedliwe, że dziewczynka otrzymała mniejsze wynagrodzenie za wykonanie tej samej pracy. Jeśli chłopcy się zgodzą, zapytajcie, czy nie wypadałoby w tej sytuacji wyrównać wynagrodzenie i żeby chłopcy dobrowolnie podzielili się częścią nagrody. Wyłumaczcie, że czasem w świecie dorosłych kobiety otrzymują mniejsze wynagrodzenie od mężczyzn na tych samych stanowiskach. Dlatego coraz częściej słyszymy głos ich niezadowolonia, kiedy walczą o swoje równe z mężczyznami prawa.*

LEKTURA

Przed zajęciami przeczytaj bajkę "Robo - pies z książki "Mały Obywatel Świata"

EKSPERYMENT: 18 KOBIETA - POLICJANT? MEŹCZYŻNA- PRZEDSZKOLANKA?

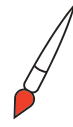

Kolejnym stereotypem, z którym dość często możemy spotkać się w życiu codziennym, jest to, że kobiety nie powinny wykonywać „męskich zawodów”. Ten stereotyp stale utrwalany jest poprzez lekturę dziecięcą i telewizję. Jeśli prezydent – powinien to być mężczyzna, ale jeśli przedszkolanka – to kobieta. Dzieci świetnie znajdują się w takich podziałach zawodowych. Chłopcy chętnie udają policjantów, ścigających złodziei, dziewczynki zaś mamy lub nauczycielki. W dorosłym życiu jednak takie podziały mogą przeszkadzać oraz dyskwalifikować osoby w pewnych zawodach tylko i wyłącznie z powodu płci. Proponujemy więc przeprowadzenie małego eksperymentu.

MATERIAŁY

- Kartki białego papieru
- Kredki
- Nagrania z kobietami lub mężczyznami pełniącymi nietypowe dla ich płci zawody

PRZEBIEG ZAJĘĆ

KROK 1

Nauczyciel rozdaje dzieciom kartki i poprosi, żeby narysować osobę pracującą w policji, osobę gaszącą pożar lub osobę pracującą w bibliotece albo przedszkolu. Świadomie unika określeń zawodów, które sugerowałyby dzieciom, jakiej płci ma być ta osoba (policjant - policjantka, dyrektor – dyrektorka).

KROK 2

Kiedy prace zostaną ukończone, nauczyciel zbiera je i omówcie. Zadaje pytania. Dlaczego część dzieci narysowała policjanta – mężczyznę, a może ktoś z dzieci narysował kobietę? Pyta, czy według nich kobiety mogą być dobrymi prezydentami lub policjantkami i dlaczego tak uważają. Nauczyciel informuje, że takie podziały rzeczywiście kiedyś funkcjonowały. Dodatkowo kobiety przez długi czas nie miały dostępu do edukacji, nie mogły nawet głosować w wyborach. Obecnie sytuacja kobiet w Europie bardzo się zmieniła. Kobiety mają prawo wykonywać każdy zawód, choć wiele z nich uważa, że to niemożliwe lub nie wypada.

KROK 3

Pokażcie dzieciom zdjęcia lub nagrania, na których kobiety wykonują „męskie zawody”. Na przykład zdjęcia kobiet, również w nietypowych, rzadkich zawodach
Nagranie "[Kobiety za sterami samolotów](#)"

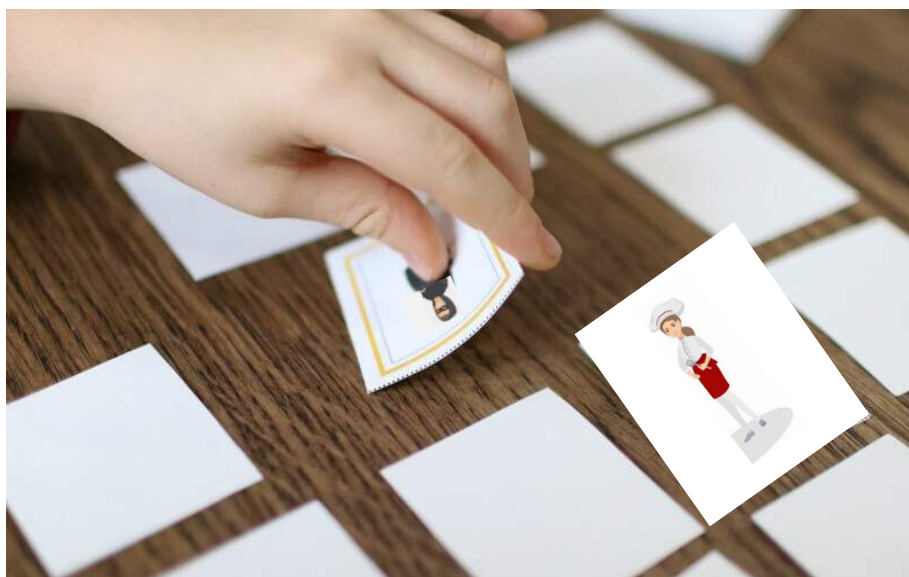
LEKTURA

Przed zajęciami przeczytaj bajkę "[Robo - pies z książki 'Mały Obywatel Świata'](#)"

PAMIĘĆ: 19 MEMORY Z ZAWODEM KOBIET W TLE

Gra „memory” stymuluje orientację przestrzenną dzieci, poprzez zachęcenie do zapamiętania położenia poszczególnych kart. Uczniowie ćwiczą słownictwo i liczenie. W tym przypadku uczniowie dowiadują się i zapamiętują, że poszczególne zawody mogą być wykonywane zarówno przez kobiety jak i przez mężczyzn. W grze nauczyciel odnajdzie 12 par zawodów wykonywanych przez obie płcie: sprzątaczkę/Pan sprząający, pielęgniarkę/ pielęgniarz, kucharkę/ kucharz, muzyk/ka/ muzyk, malarkę/malarz, naukowczyni/ naukowiec, policjantka/ policjant, żołnierka/żołnierz, ogrodniczka/ ogrodnik, kelnerka/kelner, reporterka (fotografka)/ reporter, pilotka/pilot.

Coraz częściej możemy spotkać żeńskie formy zawodów. Oceny tego zjawiska są w społeczeństwie podzielone. Fundacja CultureLab tak jak językoznawcy Słownika Języka Polskiego PWN, traktuje powrót większości form żeńskich jako zjawisko naturalne i korzystne dla przejrzystości systemu językowego.

MATERIAŁY

- karty memory z załącznika nr 9 (str.56) - karty wydrukowane i zalaminowane, jeśli jest taka możliwość)

PRZEBIEG ZAJĘĆ

KROK 1

Nauczyciel przygotowuje karty memory przed zajęciami. Laminuje karty (jeśli to możliwe) i wycina wzdłuż czarnych kresek. Najlepiej przygotować po 1 zestawie dla 4 osób.

KROK 2

Nauczyciel rozkłada karty na stole, ilustracjami do dołu.

Pierwsze dziecko odwraca jedną kartę. Ma za zadanie powiedzieć głośno, kogo widzi (jaki zawód wykonuje osoba przedstawiona na ilustracji). Następnie ten sam uczeń odwraca kolejną kartę, mówiąc głośno zawód wykonywany przez osobę z drugiej ilustracji.

Jeśli karty do siebie pasują (mężczyzna i kobieta na ilustracjach wykonują ten sam zawód), dziecko podnosi obydwie karty i kładzie przed sobą na kupce. Każde kolejne dziecko wykonuje tę samą czynność. Jeśli nie uda się odkryć pary kart obrazujących ten sam zawód, dziecko musi ponownie odwrócić karty zwracając je do wspólnej puli.

Gra trwa dotąd, aż wszystkie pary kart zostaną zabrane przez dzieci. Na koniec dzieci liczą, ile kart udało im się zdobyć.

LEKTURA

Przed zajęciami przeczytaj bajkę "Robo - pies z książki "Mały Obywatel Świata"

ZABAWA LOGICZNA

20 KALAMBURY

Kalambury poruszają wyobraźnię, sprawiają, że dziecko musi uzmysłwić sobie charakterystyczne cechy danego przedmiotu lub osoby. W tym przypadku w trakcie zabawy dzieci będą mieć za zadanie pokazanie różnorodnych zawodów wykonywanych zarówno przez kobiety, jak i mężczyzn. 22 karty (po 11 z każdego zawodu) umożliwią zaangażowanie w grę wielu dzieci. Wcielenie się w rolę pilotki, inżynierki, śpiewaczki czy reporterki sprawi, że łatwiej będzie dziewczynkom wyobrazić sobie siebie w przyszłości.

MATERIAŁY

- wycięte i zalaminowane (jeśli to możliwe) karty memory z zał. nr 9

PRZEBIEG ZAJĘĆ

KROK 1

Przed zajęciami nauczyciel drukuje, laminuje i wycina karty „Memory” z załącznika numer 9. Karty układa na kupce, ilustracjami do dołu. Dzieci siadają wygodnie (na dywanie w półkolu).

KROK 2

Zadaniem dzieci jest pokazanie za pomocą gestów zawodu zilustrowanego na karcie. Dziecko podchodzi do stolika, losuje przygotowaną przez nauczyciela kartę i przez 1 minutę stara się pokazać, jaki to zawód. Dla urozmaicenia zabawy nauczyciel może włączyć dzieciom stoper.

KROK 3

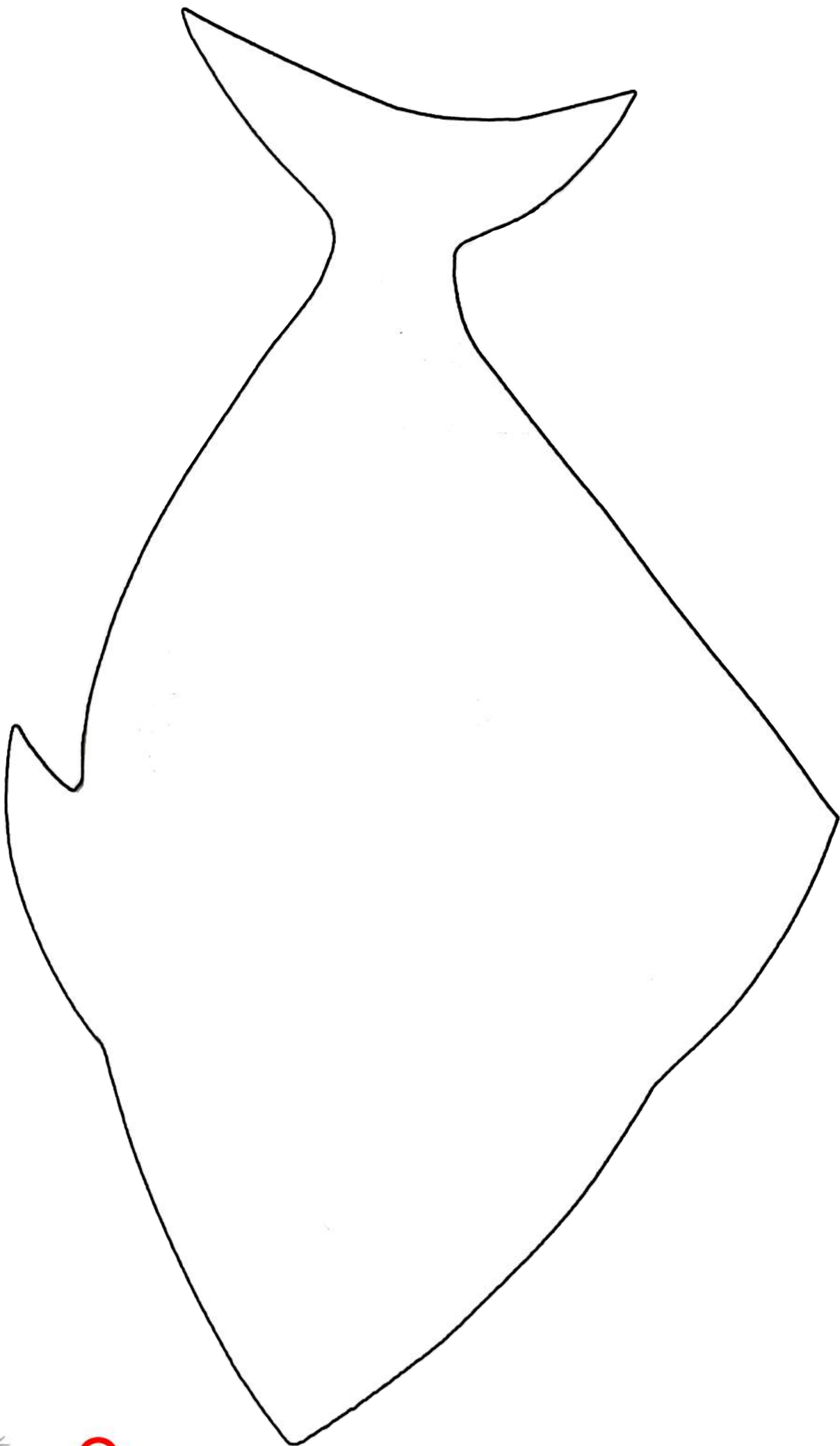
Gdy wszystkie karty zostaną pokazane, lub gdy grupa straci zainteresowanie zabawą, nauczyciel podsumowuje zawody, które były pokazywane, jeszcze raz prezentując dzieciom przygotowane karty. Na koniec zachęca dzieci do narysowania swojej pracy marzeń.

LEKTURA

Przed rozpoczęciem zajęć przeczytaj bajkę "Robo - pies z książki "Mały Obywatel Świata"

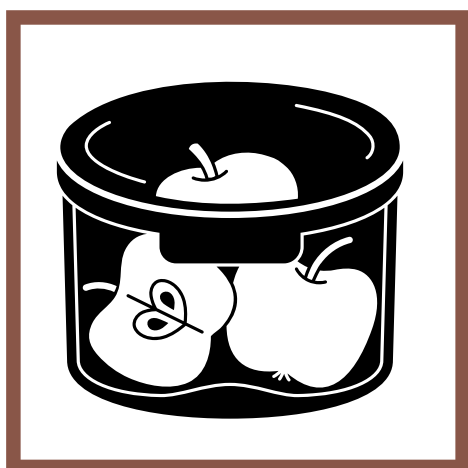

6 POMYSŁÓW NA OGRA NICZANIE LICZBY OPAKOWAŃ

POKOLORUJ KAŻDY Z RYSUNKÓW, JEŚLI DANĄ REGUŁĘ
UDA CI SIĘ ZASTOSOWAĆ W DOMU

śniadaniówka nie
reklamówka

idąc na spacer biorę
butelkę wielorazową, a
nie jednorazową

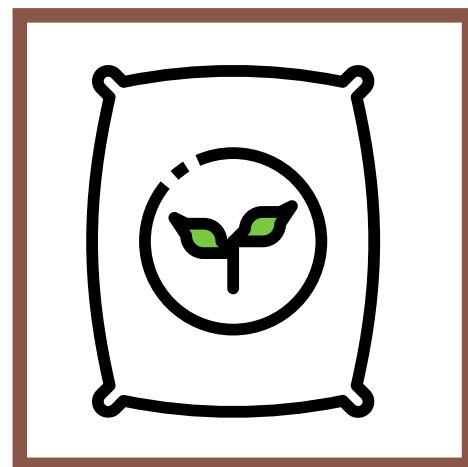
nie biorę reklamówek w
sklepie - torebki
bawełniane noszę z sobą

słomkom mówię -NIE

resztki jedzenia
zachowuję na kolejny
dzień

ryż lub herbatę
wybieram w dużych
opakowaniach a nie w
saszetkach

KARTA EKO-BOHATERA

OPAKOWANIA, KTÓRE UDAŁO MI SIĘ
OGRANICZYĆ

.....

.....

.....

SUSZA CZY POWÓDŹ

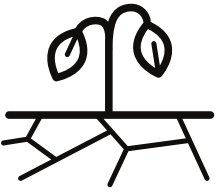
DOPASUJ SŁOWA I
OBRAZKI

SUSZA

POWÓDŹ

rośliny usychają

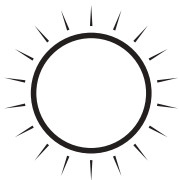
liście brązowieją

budynki
podtopione

zwierzęta padają
z braku wody

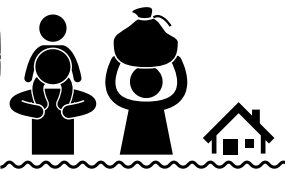
świeci słońce

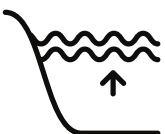
brak deszczu

rośliny gniją

rodziny opuszczają
dom

poziom wód w
jeziorach i rzekach
rośnie

najbezpieczniejszym
środkiem transportu - łódź

5

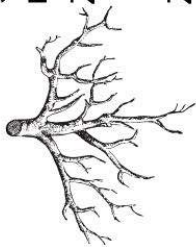

Aby otrzymać kolejną wskazówkę
wymień 3 niezwykle cechy drzew,
które pomagają w utrzymaniu
WILGOTNOŚCI PÓL

Jeśli nie pamiętasz, posłuchaj
fragmentu bajki "W poszukiwaniu wody"

6

Korzenie drzew potrafią wydobyć wodę
głęboko z ziemi i przekazać ją drobnym
roślinom rosnącym tuż przy powierzchni
Ziemi.

ZNAJDŹ DUŻY KORZEŃ OBOK
.....

8

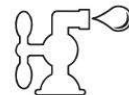
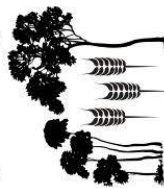
Ziemia dużo lepiej zachowuje wilgotność, gdy
na małym obszarze rosną różnorodne rośliny.

**ZBIERZ 20 RODZAJÓW LIŚCI, ABY
OTRZYMAĆ DALSZĄ WSKAZÓWKĘ**

8

7

Skreśl, te rysunki, które wpływają na dużą utratę wody:

7

2

Aby odnaleźć następną wskazówkę, zrób:

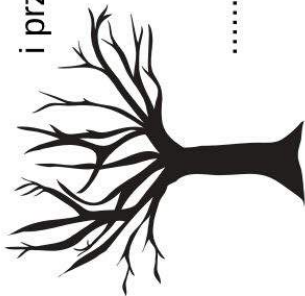
- KROKÓW W STRONĘ

- KROKÓW W STRONĘ

- KROKÓW W STRONĘ

1

Drzewa zbawienny cień dają
i przed skwarem inne rośliny ostanijają.

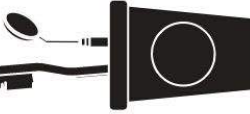
ZNAJDŹ DRZEWO, KTÓRE

.....

.....

Pewne dziecko, myjąc zęby, nie zakręciło
kranu. W trakcie jednego mycia zębów zużyło

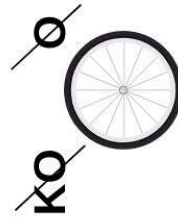
dokładnie tyle wody ile znajduje się w
naczyniu.

Sprawdź na ile myć zębów starczyłaby woda,
gdyby dziecko zakręciło kran.

PRZEJDŹ TYLE SAMO KROKÓW W
STRONĘ

3

Rozwiąż rebus:

4

2

Aby odnaleźć następną wskazówkę, zrób:

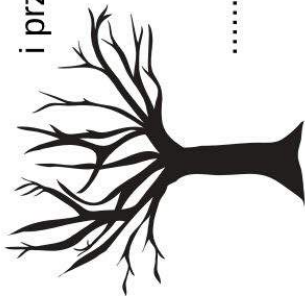
- KROKÓW W STRONĘ

- KROKÓW W STRONĘ

- KROKÓW W STRONĘ

1

Drzewa zbawienny cień dają
i przed skwarem inne rośliny ostanijają.

ZNAJDŹ DRZEWO, KTÓRE

.....

.....

Pewne dziecko, myjąc zęby, nie zakręciło
kranu. W trakcie jednego mycia zębów zużyło

dokładnie tyle wody ile znajduje się w
naczyniu.

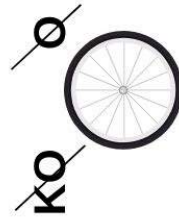
Sprawdź na ile myć zębów starczyłaby woda,
gdyby dziecko zakręciło kran.

PRZEJDŹ TYLE SAMO KROKÓW W
STRONĘ

3

Rozwiąż rebus:

4

INSTRUKCJA

GRA TERENOWA

INSTRUKCJA - CO NALEŻY ZROBIĆ Z FISZKAMI

Nr 1 – Przekaż osobiście dzieciom lub schowaj w dowolnym miejscu. W przypadku schowania należy poprosić dzieci o odnalezienie zguby za pomocą zabawy „ciepło – zimno”.

*Fiszkę należy uzupełnić dopisując charakterystyczną cechę, opisując rodzaj lub nazwę drzewa znajdującego się w ogrodzie. Można wybrać dowolne drzewo ze szkolnego/przedszkolnego ogródka/boiska.

Nr 2 – Schowaj pod drzewem opisanym na fiszce nr 1.

*Fiszkę należy uzupełnić dopisując odpowiednią liczbę kroków, które muszą wykonać dzieci. Kroki powinny doprowadzić do miejsca, gdzie postawione będzie wiadro/ garnek wypełniony wodą.

Nr 3 – Na stanowisku nr 3 ustaw kubek oraz dwa garnki (jeden wypełniony wodą a drugi pusty). Fiszkę schowaj przy garnku/ wiadrze z wodą. Przed rozpoczęciem gry do jednego z garnków musisz wlać odpowiednią ilość wody.

Zadaniem dziecka będzie odmierzenie, ile kubków wody znalazło się w garnku, a następnie wykonanie takiej samej liczby kroków w wybranym przez Ciebie kierunku. Należy zwrócić uwagę na to, by dziecko przelewało wodę z pełnego garnka do pustego oraz aby dobrze policzyło kubki z wodą.

* Fiszkę należy uzupełnić dopisując obiekt, w stronę którego dziecko pójdzie szukać kolejnego zadania (wyliczając wcześniej liczbę kroków, którą będzie musiało pokonać).

Nr 4- Fiszkę schowaj w wybranym miejscu oddalonym od pkt. 3 o konkretną liczbę kroków, którą dziecko wyliczy za pomocą kubka. Obok fiszki połóż długopis, aby dziecko mogło odgadnąć rebus i przeczytać odpowiedź.

Nr 5 - Fiszkę schowaj przy ławce. Na ławce połóż książkę „Mały Obywatel Świata II” lub fragment bajki pt. „W poszukiwaniu wody”. Gdy dzieci nie będą znały odpowiedzi na pytanie, przeczytaj fragment bajki mówiący o zbawiennych cechach drzew.

Jeśli dzieci prawidłowo odpowiedzą na pytanie, przekaz im, gdzie znajdują fiszki nr 6.

Nr 6 - Fiszkę nr 6 schowaj w dowolnym miejscu, o którym powiesz przy punkcie nr 5. Fiszkę nr 6 uzupełnij wpisując słowo, które wskazywać będzie, przy którym korzeniu dzieci odnajdą kolejne zadanie np. znajdź duży korzeń obok ogrodzenia z ... lub znajdź duży korzeń niedaleko rynny etc.

Nr 7 - Fiszkę ukryj w miejscu opisanym w punkcie szóstym. Gdy dzieci prawidłowo wykreślą rysunki, powiedz im, gdzie znajdą fiszkę nr 8 (wybierz dowolne miejsce).

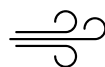
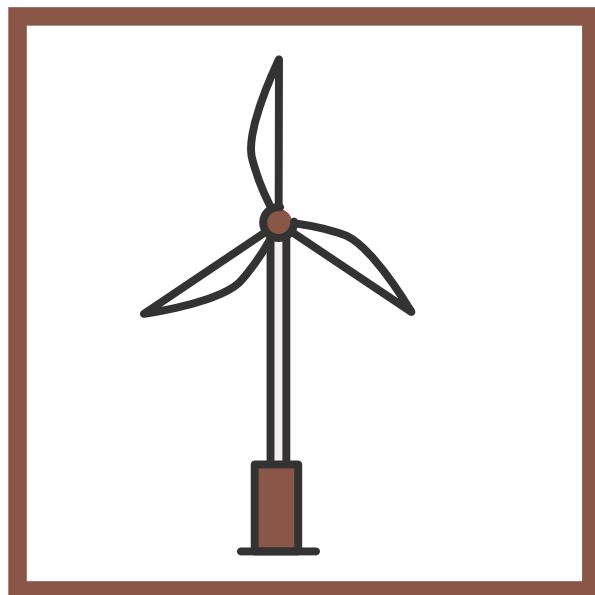
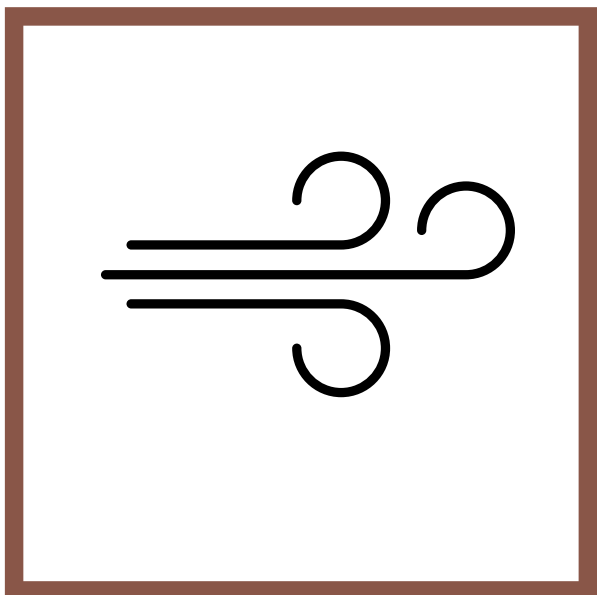
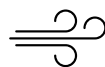
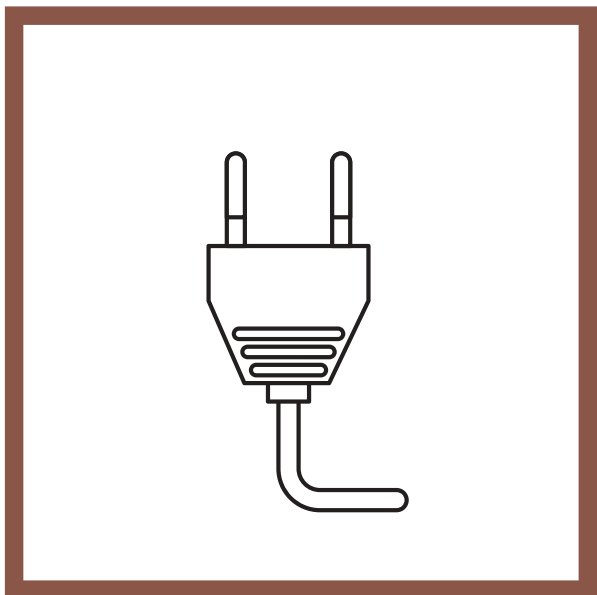
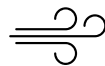
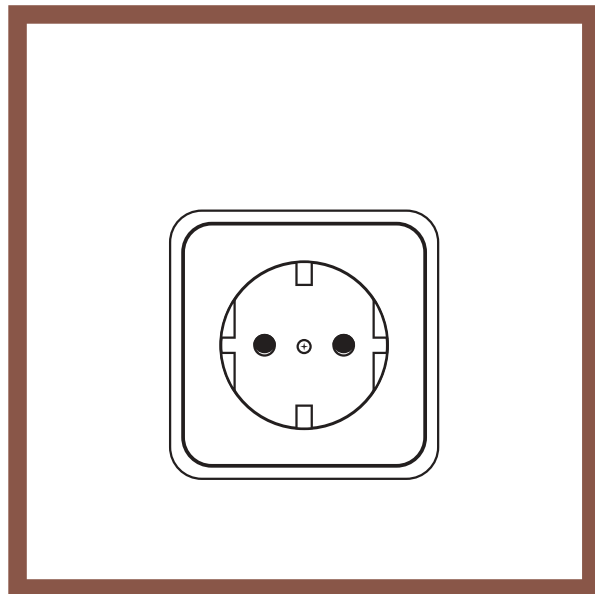
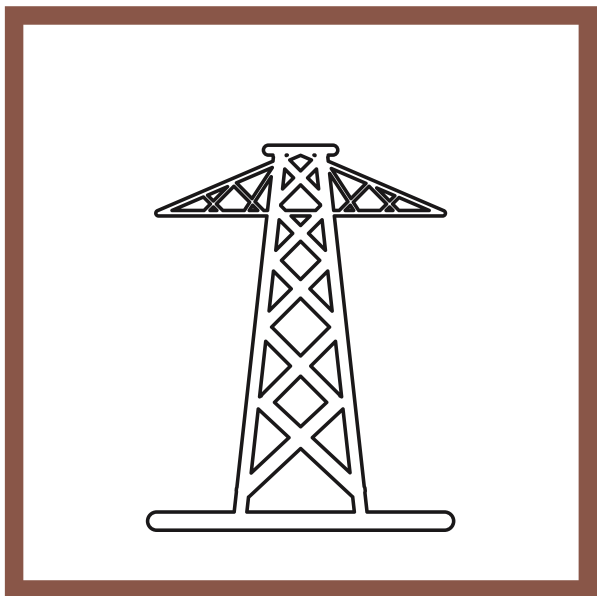
Nr 8 - Fiszkę nr 8 ukryj w miejscu, o którym poinformujesz pod koniec poprzedniego zadania. W punkcie 8 poza fiszką możesz postawić miseczki, do których dzieci będą zbierać różne rodzaje liści. Dzieci będą miały za zadanie znaleźć aż 20 rodzajów roślin. Kiedy dzieci zbiorą liście, siądźcie i sprawdźcie, czy faktycznie liście są różnorodne i pochodzą z aż 20 różnych roślin.

KONIEC

Na koniec nauczyciel może ukryć drobny prezent dla dzieci, nawiązujący do tematyki suszy. Może to być odpowiednia liczba kolorowych kartek z narysowanym konturem drzewa. Pod koniec gry dzieci będą mogły narysować to drzewo, które najbardziej spodobało się im w trakcie zabawy. To też pretekst do przypomnienia zbawionego wpływu drzew na poziom suszy.

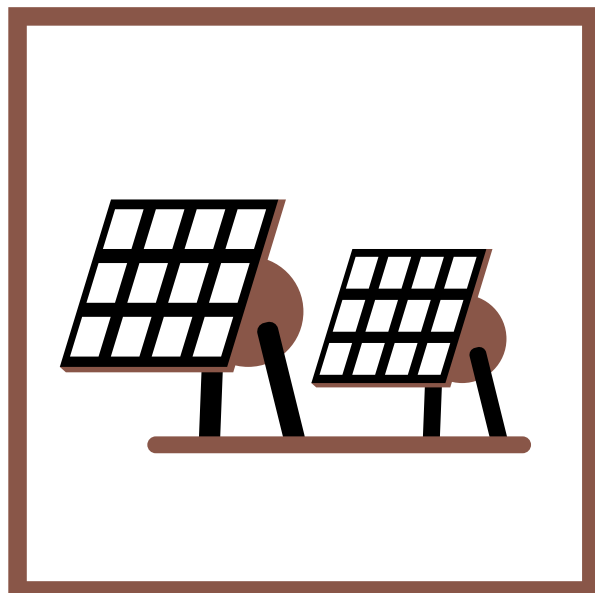
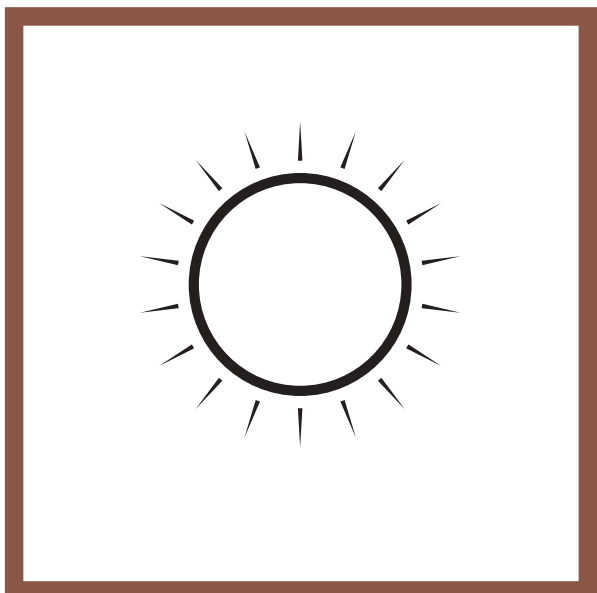
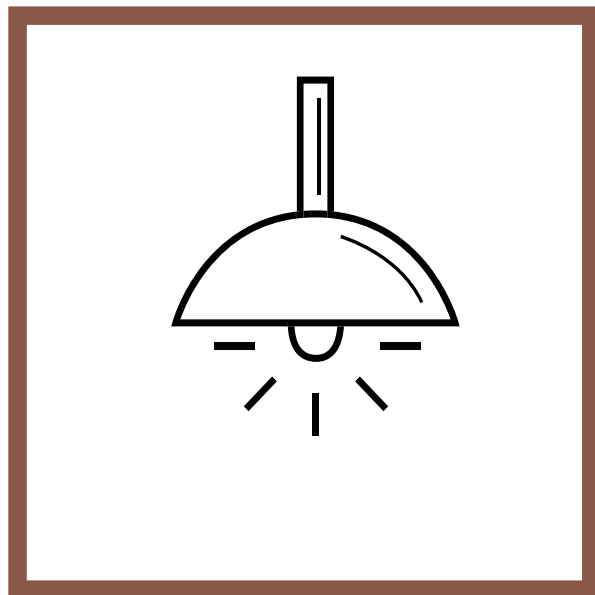
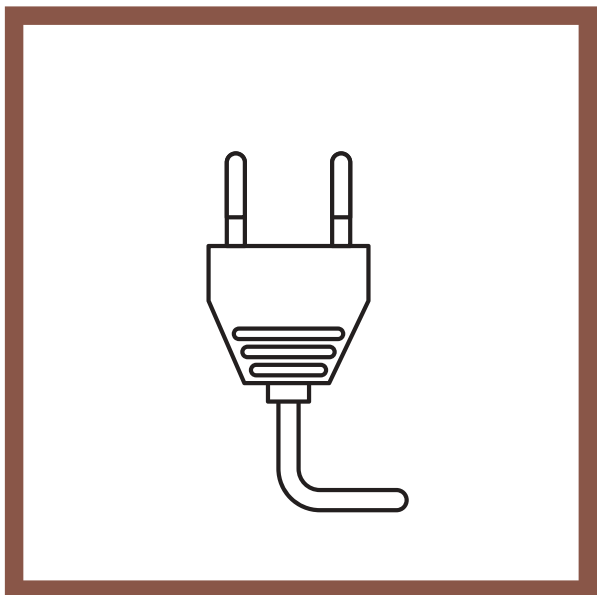
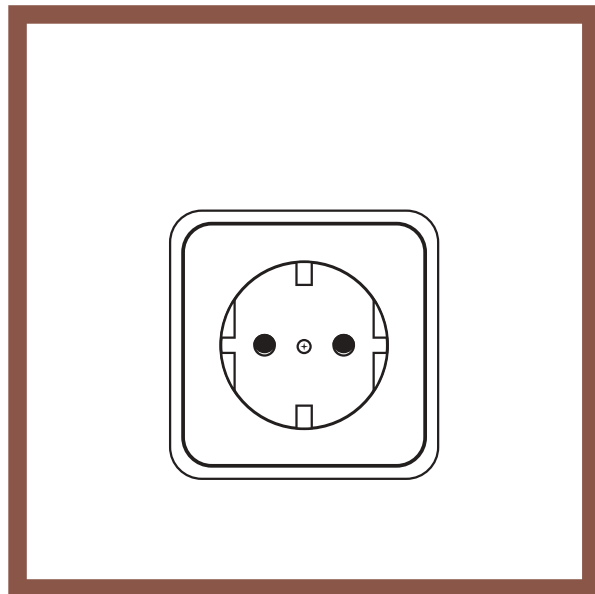
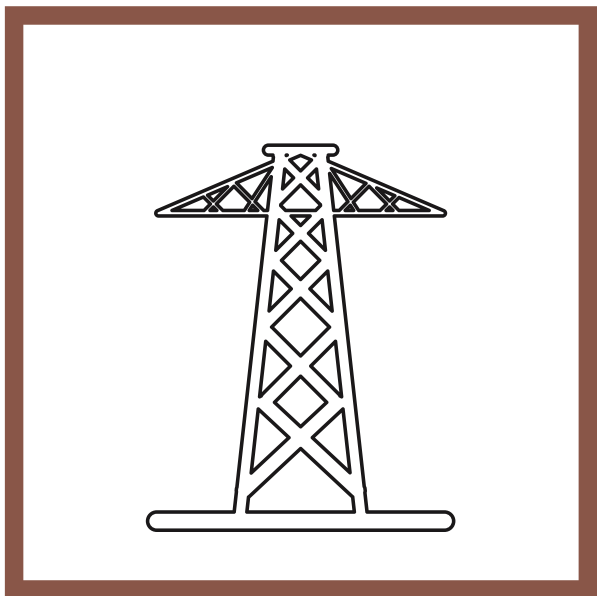
JAK ENERGIA DOCIERA DO DOMU?

W JAKI SPOSÓB ENERGIA WIETRZNA DOCIERA DO DOMU?
WYTNIJ I UŁÓŻ ELEMENTY W DOBREJ KOLEJNOŚCI.

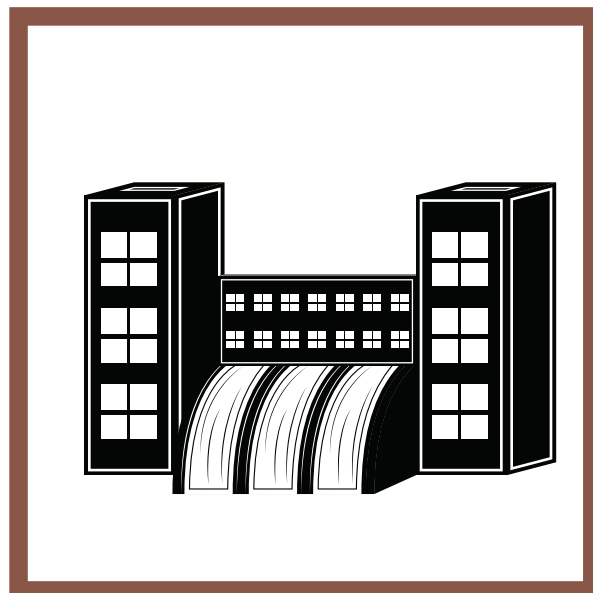
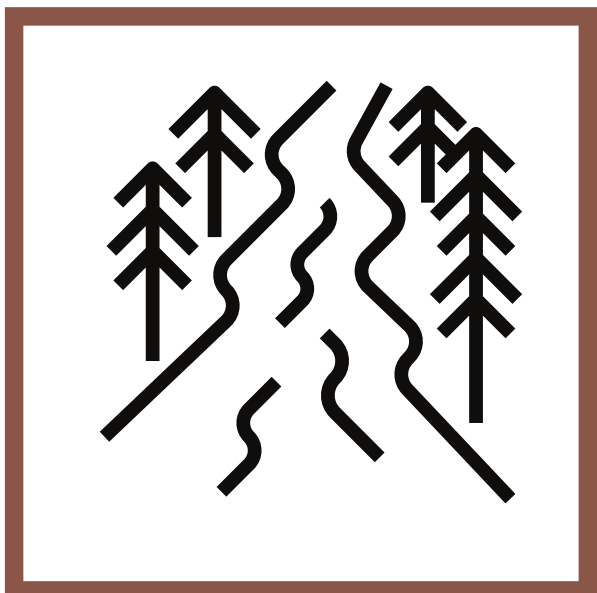
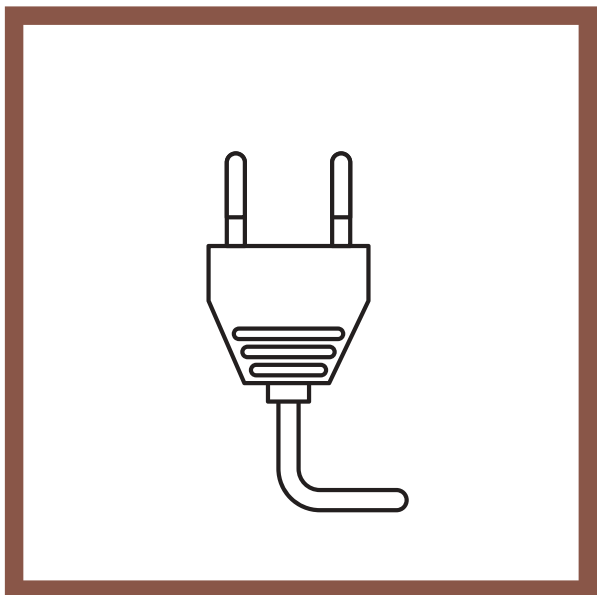
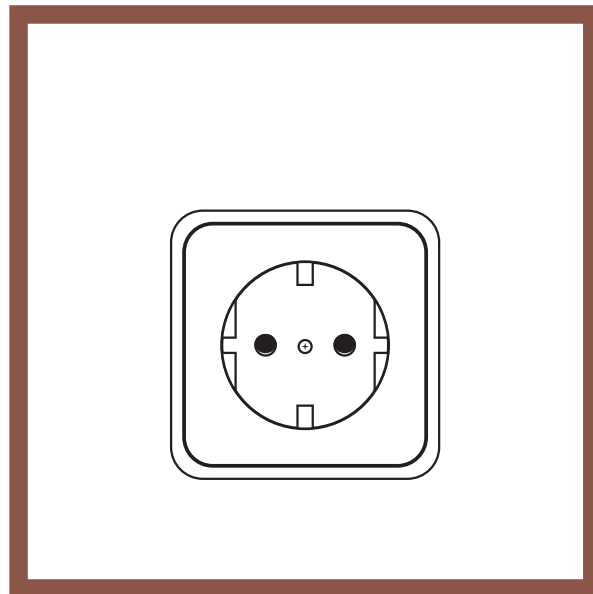
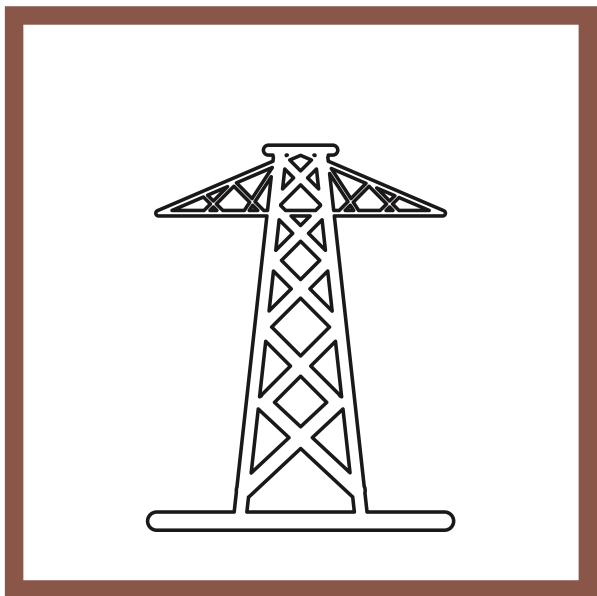
JAK ENERGIA DOCIERA DO DOMU?

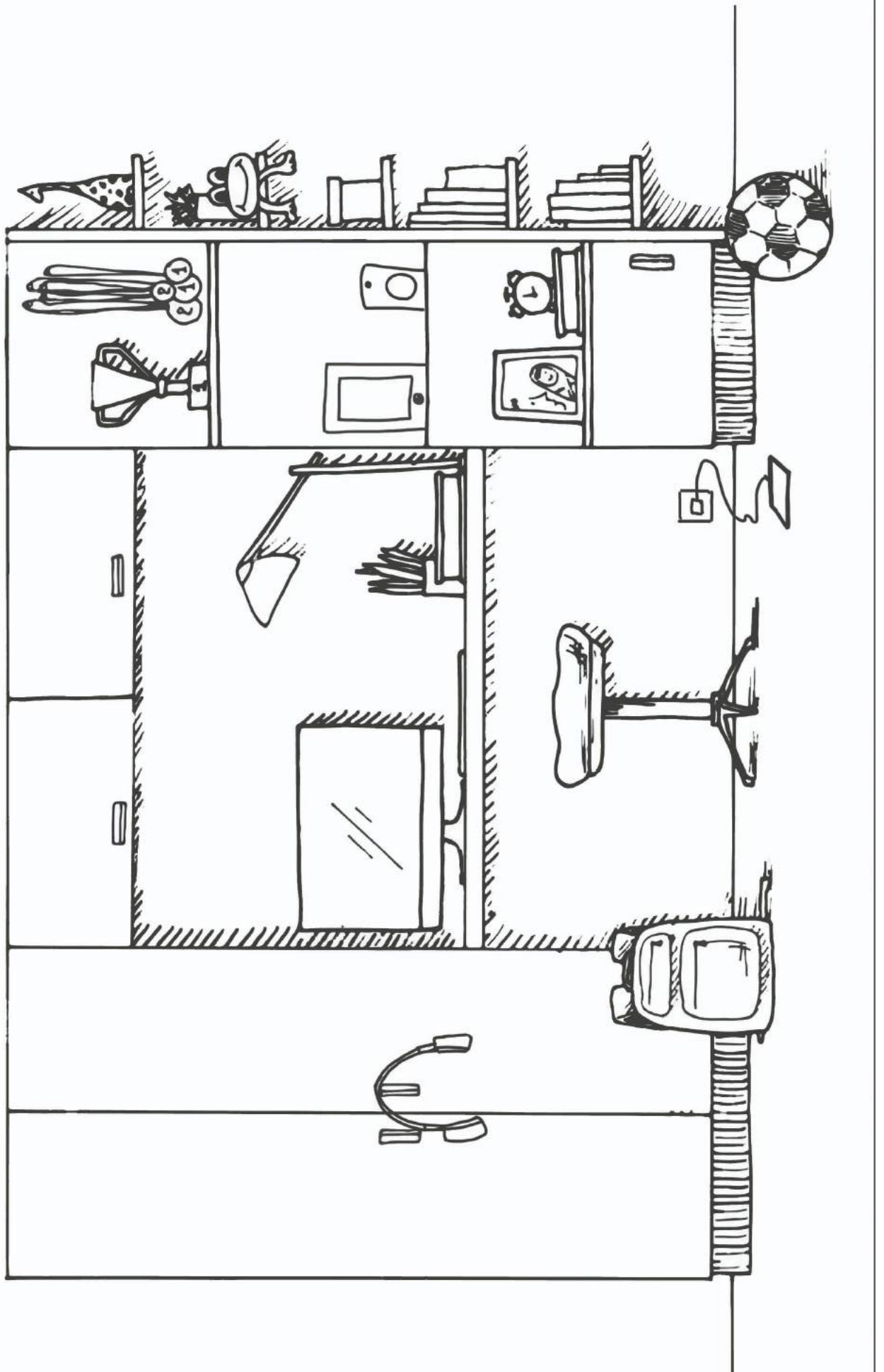
W JAKI SPOSÓB ENERGIA SŁONECZNA DOCIERA DO DOMU?
WYTNIJ I UŁÓŻ ELEMENTY W DOBREJ KOLEJNOŚCI.

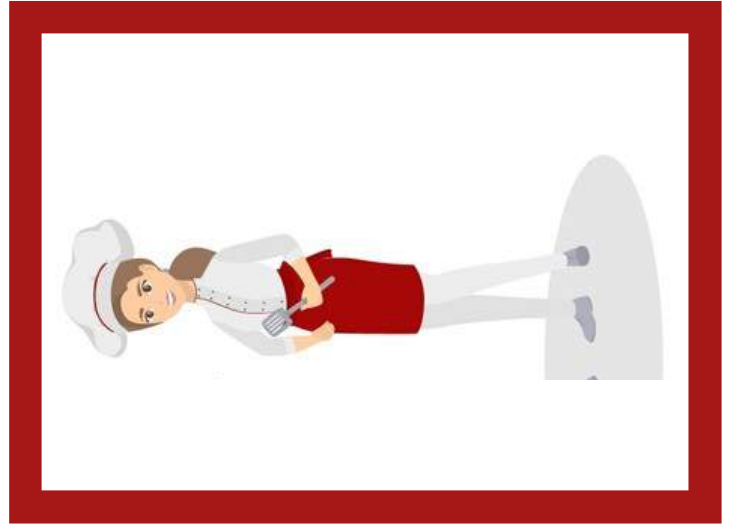
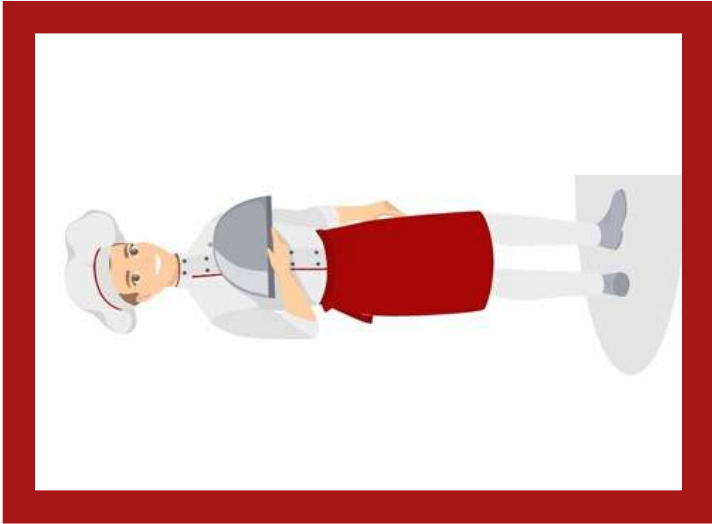
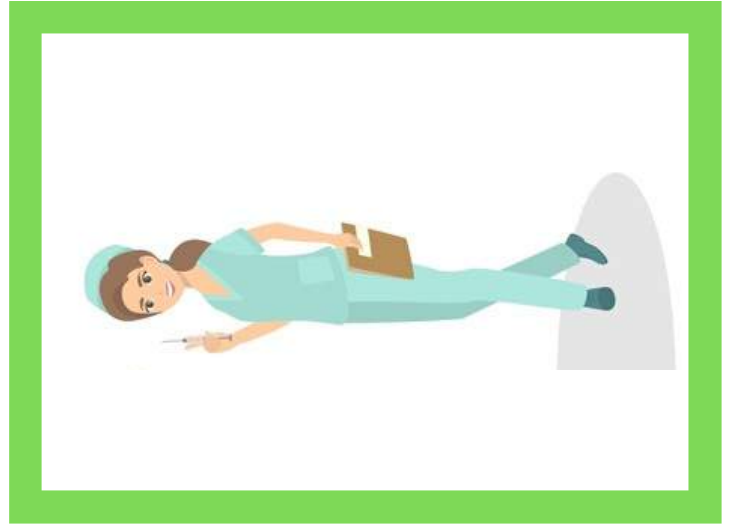
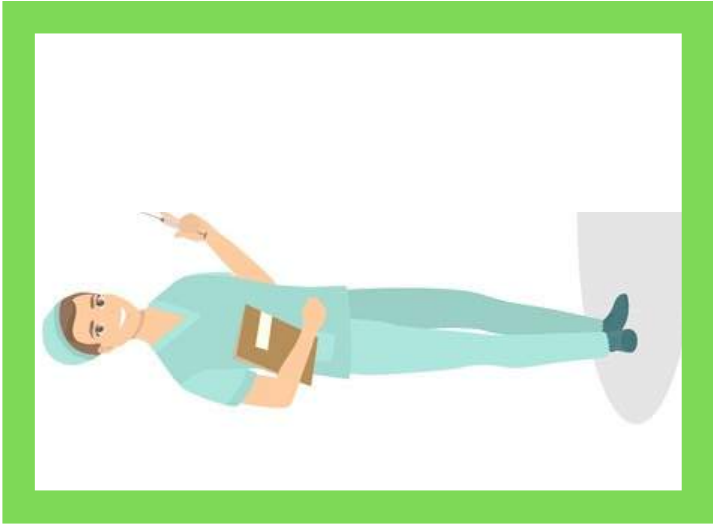
JAK ENERGIA DOCIERA DO DOMU?

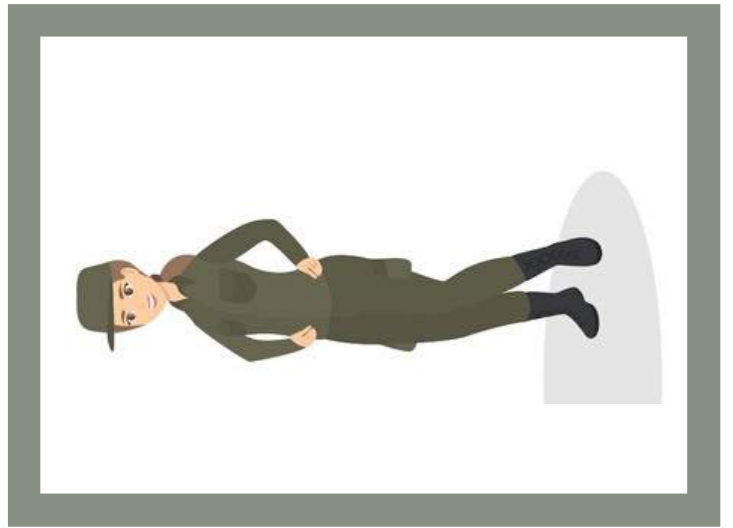
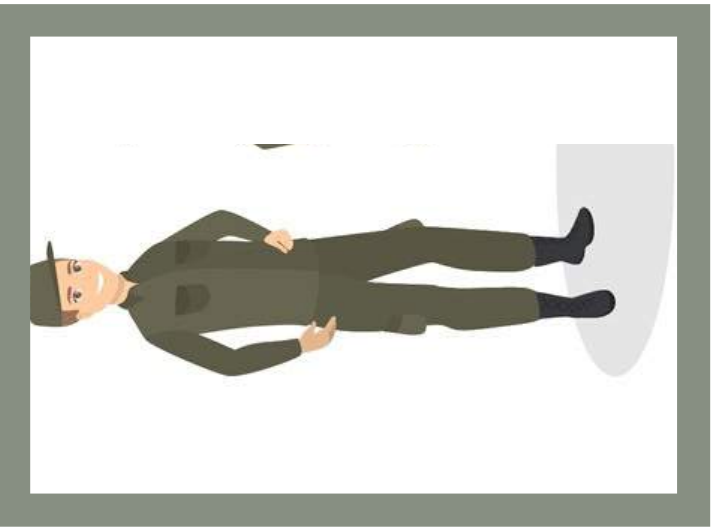
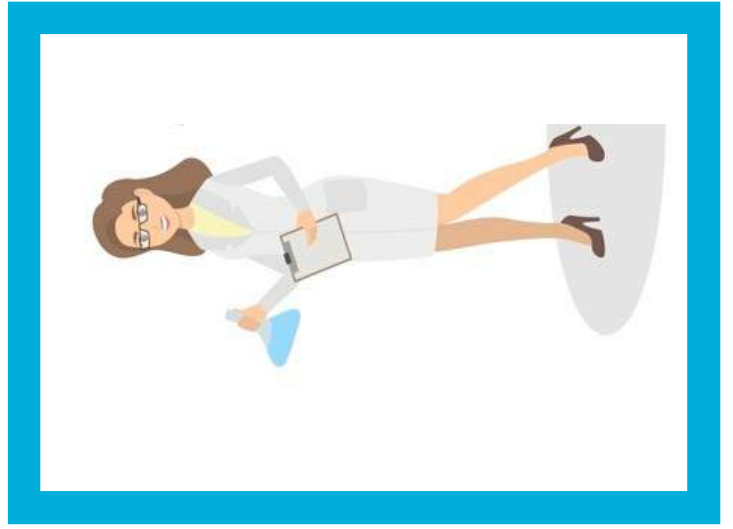
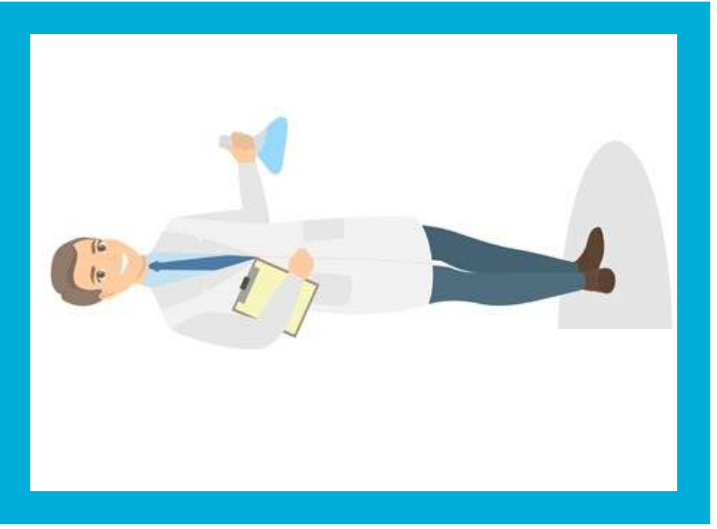
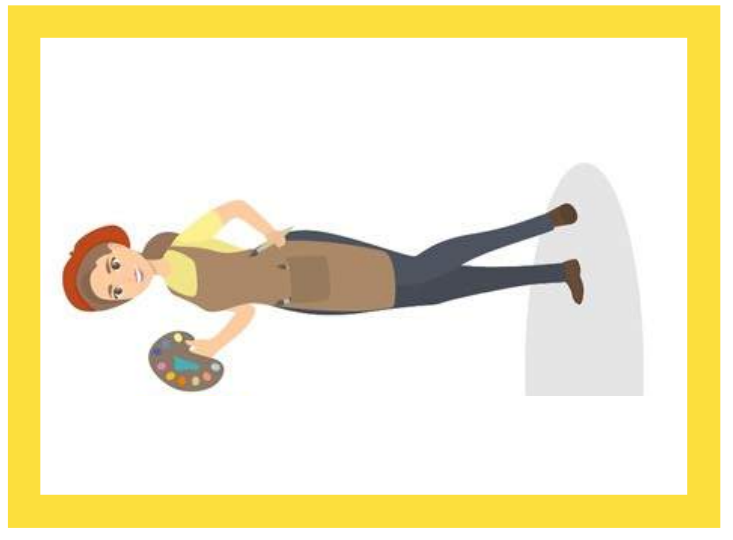
W JAKI SPOSÓB ENERGIA WODNA DOCIERA DO DOMU?
WYTNIJ I UŁÓŻ ELEMENTY W DOBREJ KOLEJNOŚCI.

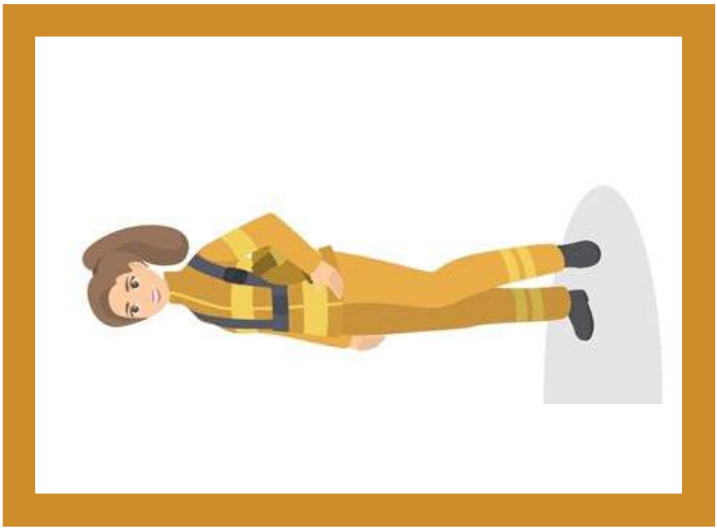
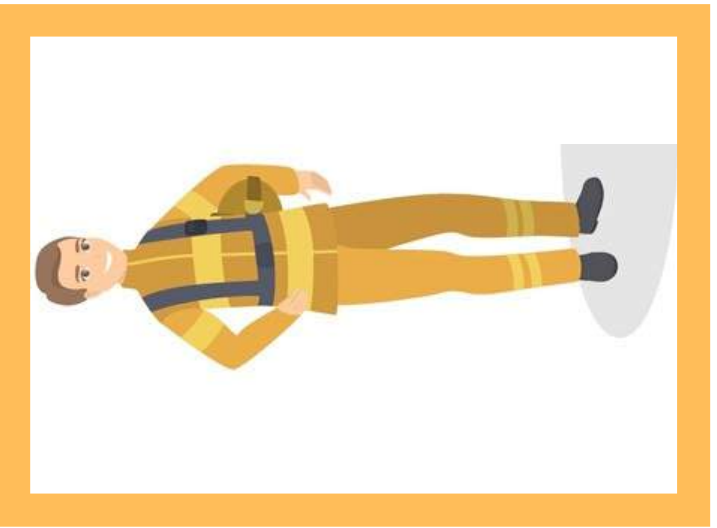
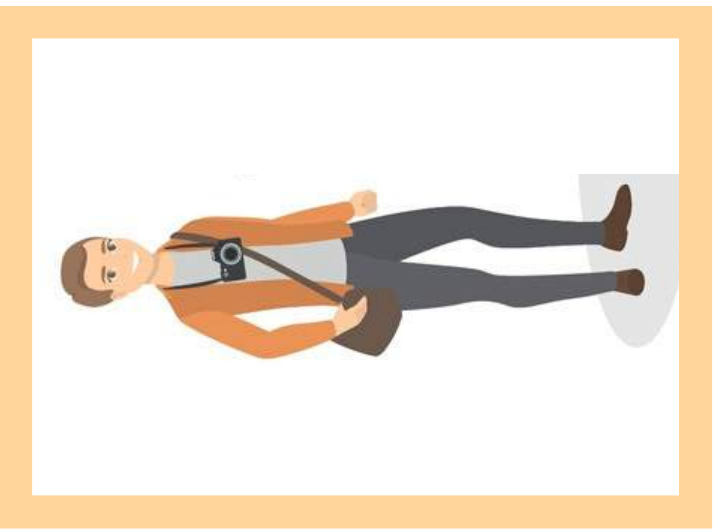
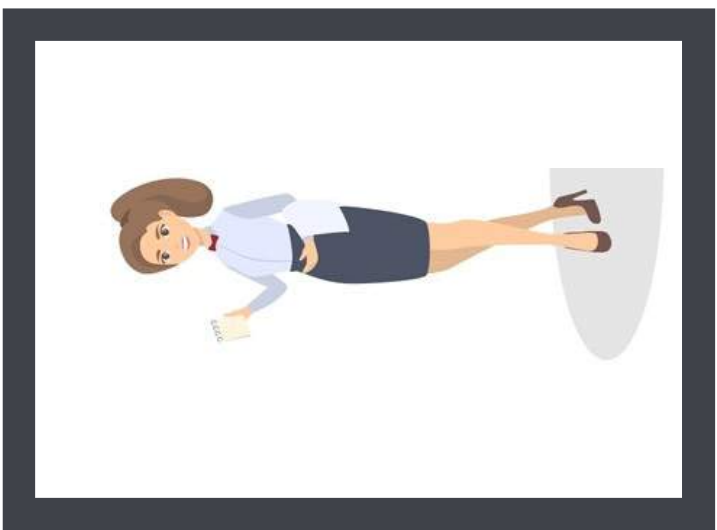
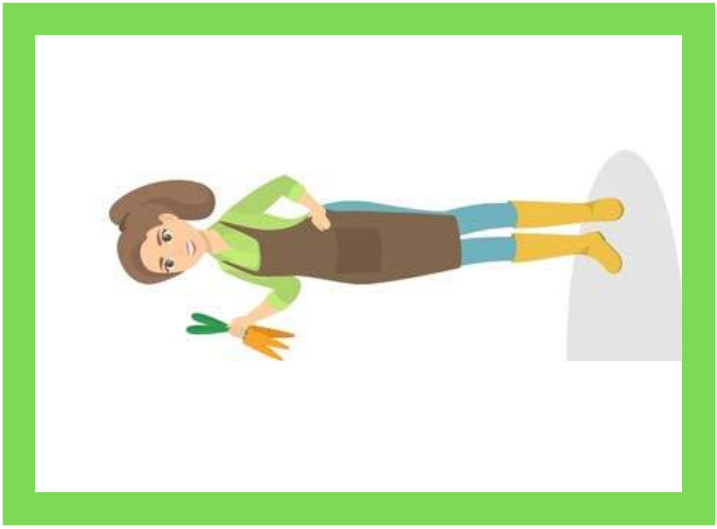
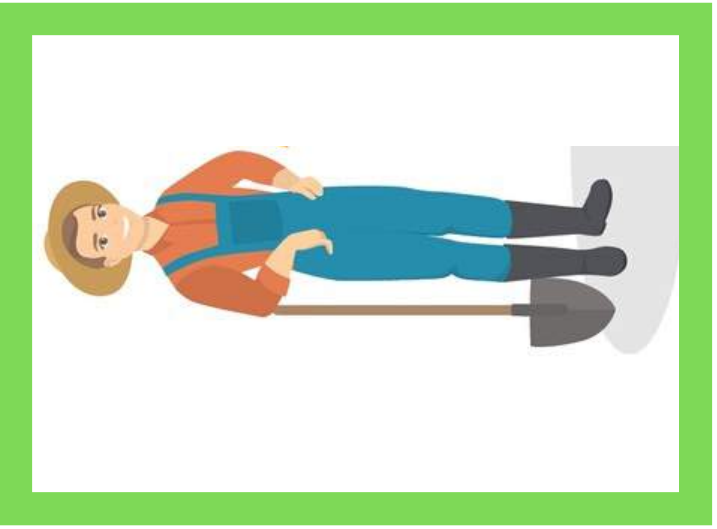

KARTY MEMORY

REDAKCJA

Wydawnictwo: Fundacja CultureLab (Tup Tup Tup)

Wydanie pierwsze, 2019 rok

Tekst: Monika Miłowska, Maria Shmel'ova

ilustracje: Maria Shmel'ova

Grafika: Canva

Skład graficzny: Monika Miłowska i Maria Shmel'ova

Redakcja i korekta: Aleksandra Miastowska

PRAWA AUTORSKIE

Publikacja „Mały Obywatel Świata II” jest dostępna na licencji Creative Commons. Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji CultureLab oraz ww. autorów. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej, realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2019. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej.

Publikacja współfinansowana w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. Publikacja wyraża wyłącznie poglądy autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

